

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 31.50 Lir - nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 65 Lir. Cek. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire. Estero, mese 31.50 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 65 Lire. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti, 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto.

SLOVENE

Vojno poročilo št. 961

Ogledniško delovanje v Sirti

Novi ujetniki in plen v Tunisu - Pet nasprotnih strojev sestreljenih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja: Ogledniško delovanje na sirtskem bojišču.

V tuniški pokrajini smo odbili sovražne sunke, zaplenili nekaj orožja ter prijeli nekaj ujetnikov.

Na obeh odsekih so italijansko-nemške letalske skupine navzlic slabemu vremenu večkrat z vidnimi uspehi bombardirale ter obstreljevale sprednjo razvrstitev in sovražne premikajoče se kolone. V boju so nemški lovci zbili 5 strojev.

Letalski napadi na otok Lampedusa in na Tripoli niso povzročili izgub; škoda je lahka.

Blizu rtiča San Vito (Palermo) so našli razbitine nekega angleškega dvomotornega letala, ki ga je pri nekem prejšnjem napadu zadela in požgala protiletalska obramba, kakor tudi trupla šestih članov posadke.

Izgube v decembru

Rim, 11. januarja. AS. Glavni Stan Italijanskih Oboroženih sil objavlja: Izgube meseca decembra in izgube, ki niso bile navedene v prejšnjih seznamih pa so do 31. decembra prispale o njih predpisane listine in imena so:

Vojska: Severna Afrika (Libija in Tunis): padlih 492, ranjenih 1027, pogrešanih 396.

Rusija (15. seznam): padlih 236, ranjenih 787, pogrešanih 81.

Balkan in ostale zasedene pokrajine: padlih 271, ranjenih 422, pogrešanih 15.

Sredozemsko področje: padlih 103, ranjenih 89.

Mornarica: padlih 280, ranjenih 520, pogrešanih 1369.

Letalstvo: padlih 65, ranjenih 37, pogrešanih 205.

Seznam padlih je bil objavljen v dodatku lista »Oborožene sile«. Slavno padlim in njihovim rodbinam velja ginja naminljiva hvaležnost domovine.

Italijani iz Vzhodne Afrike dospeli v Trieste

Trieste, 11. januarja. AS. Včeraj zjutraj po deveti uri sta pripluli v pristanišče motorni ladji »Vulcania« in »Saturnia«, ki sta imeli na krovu italijanske rokaje iz pokrajin Trieste, Gorizia, Udine, Fiume, Pola in Zara. Ti so dospeli iz italijanske Severne Afrike. Pozdravilo so jih mestne oblasti pod vodstvom načelnika, zveznega tajnika in zastopnika ministrstva za italijansko Severno Afriko ter strankine organizacije. Zenski fašij v Triesteju in razne mestne ustanove so jim takoj skrbno postregle s toplimi pljčami in okrepili. Počasi se je izkrcalo okrog 100 družin večinoma ženske in otroci, ki jih je množica meščanov, raz-

vrščena ob pomolu, vneto pozdravljala. Z »Vulcania« je dopel tudi nemški konzularni zbor iz vzhodne Afrike z nemškim generalnim konzulom dr. Stromom na čelu. Nemške tovariše so sprejeli poslaniški svetnik Doertenbach, nemški generalni konzul v Triesteju Von Druffel, uradnik nemškega zunanjega ministrstva in voditelji krajevnega nacionalsocialističnega odseka. Italijanski rojaki iz pokrajin Gorizije, Udine, Fiume, Pola in Zara so se odpeljali v svoje kraje. Osebe nemškega poslaništva, ki so mu dali na razpolago poseben vlak, se bo s posebnim vlakom danes odpeljalo v München.

Narodna Kitajska v vojni

Kakor so poročali sobotni listi, je narodna Kitajska napovedala vojno Angliji in Ameriki. Ni treba pomisljati, kakšen odmev je imel ta korak v anglosaških prestolnicah, kajti narodna Kitajska se je s tem dejanjem popolnoma uvrstila med sile trojne zveze in to njeno dejanje je zadnji korak v naraščanju vstaje proti severnoamerikemu in angleškemu imperializmu na Daljnem vzhodu ter obenem poročilo go-tovne zmage in doseg novega pravičnega svetovnega reda. Odločitev narodne kitajske vlade ima torej daljnosežni pomen. Narodna Kitajska je dokončno in aktivno začela sodelovati pri

obnovi vzhodne Azije, katero vodi Tokio. Vangčingveja Kitajska pomeni s svojimi 180 milijoni prebivalcev dragoceno politično ter vojaško pomoč Japoncem in trojni zvezi. Razen osamljene in od sveta odrezane Čungkajskove Kitajske so zdaj vsi narodi vzhodne Azije ob strani čudovitih in zmagovitih japonskih sil proti Združenim državam in Angliji. Pogled na zemljevid nam kaže, da sodelujejo z Japonci proti trojni zvezi Mandžurija, narodna Kitajska, Tajska in Birma. Te pokrajine so neizčrpne po svojem naravnem bogastvu, kakor tudi po svojem prebivalstvu. Tako se vzhodna Azija pod vodstvom Japonske prebija, organizira in sodeluje pri novem urejanju vzhodne Azije in posledno tudi pri ustvarjanju novega reda na svetu. Odločitev narodne Kitajske je prinesla veliko korist Kitajcem samim, kajti po sklenjenem sporazumu bo japonska vlada vrnila kitajski vladi upravne pravice nad koncesijami, ki jih ima sedaj Japonska na Kitajskem, tako da bo imela narodna Kitajska vse svoje suverenske pravice. Končno je še treba pripomniti, da je vstop narodne Kitajske v vojno najboljši odgovor na Rooseveltov govor, ki je objubil, da bo čungkajska Kitajska po zračni poti dobivala ameriško pomoč.

Nove avtomobilске ceste na Madžarskem

Budimpešta, 11. januarja. AS. V kratkem bodo na Madžarskem gradili pet velikih avtomobilskih cest, ki bodo vodile iz Budimpešte v Trieste, Berlin, Krakov, Odeso in Ujvidek. Prometni minister je dal za izvedbo tega načrta na razpolago 10 milijonov pengov.

Notranji spori v Združenih državah

Rim, 11. jan. AS. Vkljub optimizmu, ki ga kaže Roosevelt v vseh svojih govorih, je gotovo, da je vprašanje vojne izdelave v Združenih državah še daleč pred rešitvijo. »Popolo di Roma«, ki razpravlja o tem vprašanju, tudi pripominja, da se je izvedelo o velikem nasprotju med severnoamerikskimi civilnimi ter vojaškimi oblastmi, ki se pripravajo, kdo bo odločil pri vprašanju vojne izdelave. Res je sicer, da gre le za notranji kompetenčni spor, toda ta pojav je vreden posebne omembe, ker

Več sovjetskih oddelkov uničenih

Sovjetski napadi na Kavkazu, pri Stalingradu in ob Donu krvavo zavrtnjeni — V prvih januarskih dneh je bilo uničenih ali onesposobljenih 624 sovjetskih tankov

Nov udarec angleškemu ladjevju

13 petrolejskih ladij s 124.000 tonami potopljenih, tri druge torpedirane

Hitlerjev glavni stan, 11. januarja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole posebno vojno poročilo:

Delovanje skupine nemških podmornic proti skupini nasprotnih ladij, ki je plula od Triadada proti Gibraltarju, je rodilo velik uspeh.

Skupina ladij je bila silno zastražena. Sestavljale so jo izključno samo velike petrolejske ladje, ki naj bi prepeljale gorivo v Severno Afriko.

V budih bojih je bilo 13 ladij s skupno 124.000 ton potopljenih, tri druge pa torpedirane.

Skupina ladij je bila docela uničena.

Izguba pomeni hud udarec angleški in ameriški strategiji v Severni Afriki.

Berlin, 11. januarja. AS. Nemški tisk objavlja podrobnosti o udarcu, ki so ga zadale nemške podmornice sovražnemu trgovskemu ladjevju in obravnava radijski govor kontreadmirala Lutwowa, ki je poudaril težo ter pomen sovražnih izgub zlasti

v tej dobi, ko potekajo boji v Severni Afriki. Ko bi general Eisenhower najbolj potreboval petrolej, je bilo 13 petrolejskih ladij potopljenih. Kontreadmiral Lutwow pripominja, da so nove izgube petrolejskih ladij tem huje, ker so bile severnoameriške petrolejske ladje od začetka vojne že itak zelo zdesetkane. Petrolejske družbe Združenih držav so v poboti po zaslužku pošiljale znatno število petrolejskih ladij v angleška ter zavezniška pristanišča in tako nudile lepe cilje osnim podmornicam. Naj bodo angleški propagandisti porokli kar koli, nobena ameriška ali angleška podmornica ne bo mogla nikdar nadomestiti teh izgub. »Völkischer Beobachter« poudarja, da so sovražniki zlasti zadnje leto zgubili izredno visoko število petrolejskih ladij. Ze pred nekaj meseci je moglo nemško vrhovno poveljstvo objaviti, da je bilo od začetka sovražnosti uničenih 4.000.000 ton sovražnih petrolejskih ladij. To število od tedaj do tedaj narašča.

Značilnost bojev na vzhodu

Berlin, 11. januarja. AS. Po zadnjih poročilih so se tudi včeraj nadaljevali trdi obrambni boji na vzhodu. Timoškoen je vrgel v bitke nove rezerve, s katerimi bi rad dosegel vsaj nekaj uspeha. Edini uspeh rdečega maršala je, kakor piše DNB, ustvaritev položaja, ki se da primerjati z visokom obrambnih bojev lanske zimo. Ta položaj je značilen po vrsti napadov in protinapadov: kaotičnih nastopov napadalec ter metodične in organske reakcije branilcev. Nemška obramba je metodična in organska in gibljiva. Nastopi v najprimernejšem trenutku. Vsa sovjetski nastop se zlomi ob močnem zidu, ki je bil za vsako morebitnost zgrajen. Cilji nemškega obrambnega zidu so: 1. postopno onesposobljenje sovražnega napada; 2. sistematično izčrpanje sovjetskega vojnega stroja tako, da v svojih napadih na obrambni zid ni samo nezmožen predreti nemško obrambo, marveč

je tudi istočasno izpostavljen napadom branilcev, ki jim služi obrambna črta za močno napadalno izhodišče. Tako bo verjetno ostalo do konca zime, kakor je bilo preteklo jesen na srednjem in južnem odseku; 3. osredotočenje sil na kratkih odsekih, ki imajo zato večjo obrambno in napadalno moč s to prednostjo in hranijo velike rezerve za bodoče nastope. Kakor se vidi, je podan temelj za popolno in mirno zaupanje v sedanje in bodoče dogodke na vzhodu. V ostalem pa je značilna zaskrbljenost anglosaških vojaških opazovalcev, ki se boje posledic hitrega izčrpanja sovjetskih armad, kar bi lahko imelo neprijetne posledice v najkritičnejšem trenutku, kadar bi Angleži in Amerikanci pri svoji razbomni pomladanski ofenzivi radi računali na razbremenitev na vzhodu.

Manifestacije v narodni Kitajski

Sanghaj, 11. jan. AS. Sanghajski tisk, ki je zadnje dni že večkrat napovedal bližnje stvarne posledice potovanja predsednika narodne kitajske vlade Vangčingveja na Japonsko, je posvetil včeraj v rednih in izrednih izdajah skoraj vse svoje strani nad vse važnim odločitvam nankingške in tokijske vlade. Vojna napoved Združenim državam ter Angliji ter istočasna japonska umaknitev iz Kitajske ter njene izredne koncesije pomenijo začetek nove zgodovinske dobe obnovljene kitajske republike. Tisk zlasti poudarja močne napade na anglosaške sile, vsebovane v izjavah predsednika Vangčingveja ter pohvalo poslaniku Sigemicu, ki se mu je posrečilo dočeti tesno sodelovanje med Kitajsko in Japonsko. Na vidnem mestu je tudi Vangčingveja trditev o skupnih idealih, ki vežejo osne sile z Japonsko in Kitajsko v borbi proti Združenim državam in Angliji za zgraditev novega svetovnega reda. Pod velikimi naslovi je celotni

tisk na prvih straneh objavil posebne čestitke kitajskemu narodu, ki sta jih ob vstopu v vojno izrekla italijanski ter nemški veleposlanik.

Hankov, 11. jan. AS: Šest ameriških letal vrste »P 40« je napadlo mesto Čing v pokrajini Upeh. Protiletalska obramba je dve napadajoči letali sestrelila, ostala pa zapodila v beg.

Nanking, 11. jan. AS. Ob vstopu narodne Kitajske v vojno na strani sil trojne zveze je nankingški zunanji minister priredil časten sprejem diplomatskih predstavnikov Japonske, Italije, Nemčije, Mandžukua in drugih narodov.

Nanking, 11. januarja. AS. Veleposlanik Stahmer, ki je na poti na svoje novo službeno mesto v Tokio, je preko Sanghaja prispel v Nanking, kjer bo pred odhodom v Tokio uradno obiskal Vangčingveja in druge visoke osebnosti nankingške vlade.

Philips se vmešava v indijske zadeve

Bangkok, 11. januarja. AS. Ameriški poslanik Philips je takoj po prihodu v Indijo izjavil časnikarjem, da namerava stopiti v stik z vsemi voditelji indijske skupnosti. Tako je Rooseveltov zastopnik prvi dan svojega bivanja v Indiji uradno priznal, da se bo Amerika vmešavala v notranje indijske zadeve. S temi izjavami je hotel pridobiti indijsko javnost za Roosevelta, češ da so v pogledu na Indijo Združene države ideološko popolnoma nasprotnega naziranja kakor Anglija.

Angleška podmornica potopljena

Rim, 11. januarja. AS. Angleška admirali-teta sporoča, da se angleška podmornica »Ut Moste ni v določenem času vrnila v svoje oporišče in da jo je zato treba smatrati za izgubljeno. Imela je 730 ton.

Težave v Kremlju

Buenos Aires, 11. januarja. AS. V uradnih krogih v Washingtonu se govori, da bo v kratkem prišel v Washington ameriški poslanik v Moskvi Olark Ker, ki se trenutno mudi v Londonu. Zatrjujejo, da naj bi v beli hiši prikazal vedno večje težave, ki so v zvezi z vojnimi dobavami Sovjetski Rusiji in nezadovoljstvo, ki ga te težave povzročajo v Kremlju.

Nikola Tesla umrl

Buenos Aires, 11. januarja. AS. V New Yorku je umrl izumitelj Nikola Tesla, rojen na Hrvaškem leta 1857. Bil je sodelavec Edisonov. Nikola Tesla je v svojem dolgem življenju iznašel okoli 900 izumov na polju elektrike.

»Dokazila o nasprotnikovih bedastocah«

Rim, 11. januarja. AS. Včerajšnja »Dokazila o nasprotnikovih bedastocah« pravijo: Agencija Caracas poroča: Upa se, da je albaniskim rodoljubom uspel udarec, ki je povzročil, da je skrivnostno izginil italijanski generalni inspektor v Albaniji general Lorenzo Dalmazzo. Ta general je sklenil prebiti svoje počitnice na nadzorstvenem potovanju pri italijanskih posadkah v Dalmaciji na svojem posebnem avtomobilu glavnega stana. Ista agencija Caracas poroča: Samo nekajkrat je bil predvajan film »Pastor Angelicus«, ki predstavlja delovanje papeža, pa so ga italijanske oblasti že prepovedale.

Izjava novega španskega poslanika v Rimu

Madrid, 11. jan. AS. Novi španski poslanik pri Kvirinalu Fernandez Cussta je tisku izjavil, da je vesel, da je prišel v Rim in tam zastopal svojo domovino. Dejal je, da je prepričan, da bo razvil uspešno sodelovanje med obema narodoma, ki ju združujejo mnoge zgodovinske in kulturne vezi ter tesno bratstvo v orožju.

Nemške železnice

Berlin, 11. januarja. AS. Nemčija je imela leta 1937 54.500 km železniškega omrežja, do konca leta 1942 pa se je to število skoraj potrojilo, tako da je dolžina nemških železnic sedaj 171.000 km. V to število so vštete proge Češko-moravskega protektorata, Nizozemske ter zahodnih zasedenih pokrajin. Število železniških uslužbencev obojega spola znaša 1.700.000.

Nove omejitve na Angleškem

Lizbona, 11. januarja. AS. Iz Anglije poročajo, da imajo normalne osebe od januarja naprej pravico dobiti 1 jajce na mesec, dočim imajo bolni, noseče ženske in otroci večje ugodnosti. Od danes je tudi zmanjšan obrok sira, ki znaša 6 unč, t. j. okoli 170 gr na dan. Otroci, bodoče matere in bolniki dobivajo 12 unč.

Dve švedski ladji potopljeni

Stockholm, 11. januarja. AS. Iz Stockholma poročajo, da je neka angleška podmornica pred norveško obalo potopila dve švedski ladji, in sicer: največjo švedsko petrolejsko ladjo, 16.450 tonsko »Sveajark« ter 7760 tonsko motorno ladjo »Brasilec«. Pluli sta proti Južni Ameriki. Posadki sta rešeni ter se nahajata v nekem norveškem pristanišču.

Rooseveltov zastopnik za Avstralijo

Lizbona, 11. januarja. AS. Iz Washingtona poročajo, da je bil imenovan za Rooseveltovega osebnega zastopnika v Avstraliji tajnik ameriške demokratske stranke Edvard Flynn.

Naročajte »Slovenca«!

Kazni za prekrške oskrbovalnih predpisov

Urad za kontrolo cen Visokega komisariata sporoča:

V doli od 1. do 15. decembra 1942 je Kr. kvestura izrekla naslednje kazni za kršilce preskrbovalnih predpisov:

Zaradi nedovoljenega povišanja cen: Predalič Ivan, posestnik, Strahomer 1, obsojen na 1500 lir globe. — Gliha Ivan, posestnik, Kostanjevica, globa 3000 lir. — Višnjevec Roman, trgovec, Vožarski pot 1, Ljubljana, globa 1500 lir in 10 dni zaprtje obrata. — Knez Ivan, trgovec, Ljubljana, Frankopanska 24, globa 1500 lir. — Kočevar Ivan, prodajalec, Slomškova 7, globa 2500 lir in zaprtje obrata za 15 dni. — Zupančič Franciska, prodajalka, Dolenska cesta 14, globa 500 lir in 10 dni zaprtje obrata. — Podborski Peter, trgovec, Celovška 34, globa 2000 lir in 15 dni zaprtje obrata. — Bahovec Pavel, trgovski zastopnik, trdnjave Anton Serbec, Sišenska 63, globa 500 lir. — Šlosar Ivana, gostilničarka, Stefanova 1, globa 1500 lir in 10 dni zaprtje obrata. — Martinčič Avgust, kovač, Jadranska 17, globa 500 lir. — Radanovič Ivan, skladiščnik pri Gospodarski zvezi, Podlimbarskega 40, 1000 lir globe. — Kovacic Justina, prodajalka, Židovska steza 6, globa 1000 lir in 10 dni zaprtje obrata. Jezeršek Jospina, prodajalka, Mandeljeva 7, 500 lir globe in 10 dni zaprtje obrata. Inž. Ferlinec Bogdan, ravnatelj Kmetijske družbe, Škrabčeva 6, globa 2000 lir in 10 dni zaprtje obrata. — Mencinger Stefan, trgovec, Šmartinska 10, 1000 lir globe in 10 dni zaprtje obrata. Gvozdanovič Zarko, prodajalec, Florjanska 40, 1000 lir globe in 10 dni zaprtje obrata.

Zaradi prodaje mesa na prepovedane dni: Stanič Alojzij, mesar, Vodnikova 169, 1000 lir globe in 10 dni zaprtje obrata.

Zaradi nakupa govejega mesa na prepovedan dan: Grabelšek Franc, mesar, St. Petrska 76, 1000 lir globe.

Zaradi tihotapstva maščob in mesa: Eker Ana, trgovka, Cesta dveh cesarjev 107, 1000 lir globe.

Zaradi tihotapstva masla: Stojan Ana, prodajalka, Galjeva 5, globa 500 lir.

Zaradi tihotapstva mila in kavnih nadomestkov: Jereb Ivana, kmetica, Rovte 10, naznanjena sodišču. Logar Ivanka, gospodinja, Rovte, naznanjena sodišču.

Zaradi prodaje vina po nedovoljeni ceni: Saplja Vladimir, gostilničar, Streljska 22, 2000 lir globe in 10 dni zaprtje obrata. Krek Ivan, trgovec, V. Viktor Emanuel III, 1000 lir globe.

Za prodajo kozmetičnih predmetov na debelo brez odobritve cene: Germšek Irena, trgovka, Židovska 3, globa 3000 lir.

Za prodajo vermuta brez odobritve cene in previzskih cen: Radonič Pio, trgovec, Malenškova 5, globa 1500 lir in zaprtje obrata za 15 dni.

Za prodajo racioniranih živil brez odvzema odrezkov: Škerjanc Marija, poslovođkinja, Zeljarska 11, globa 2000 lir in 15 dni zaprtje obrata.

Za neredno vodenje registra racioniranih živil: Kozelj Alojzij, poslovođa Zdruga mestnih službenec, Krojaška 7, naznanjen sodišču.

Za nedovoljeno strojenje koži: Petelin Anton, strojar, Zg. Kašelj 38, naznanjen sodišču.

Okrajno glavarstvo v Ljubljani je novembra izreklo naslednje kazni: za tihotapski nakup in prodajo mesa: Hodnik Ivan, Vrhnika, 100 lir globe in zaplenitev blaga; Stracl Jakob, Ljubljana, 100 lir globe in Kalar Ivanka, Ljubljana, 100 lir globe in zaplenitev blaga. **Za skrivno klanje:** Persin Anton, Ježica, 1000 lir globe in zaplenitev blaga. Pregelj Marija, Kozarje, 1000 lir globe in zaplenitev blaga. Božičnik Jospin, Ježica, 500 lir globe in Kmetič Miha, Ježica 500 lir globe. **Za nedovoljen prevoz živil:** Dobovšek Franc, Ljubljana, 50 lir globe in zaplenitev blaga. Smrekar Božidar, Ljubljana, 100 lir globe in zaplenitev blaga. — Decembra pa so bile izrečene naslednje kazni: za nedovoljen nakup

mesa: Zalokar Ciril, Zalog, 100 lir globe in zaplenitev blaga, za nedovoljeno strojenje surovih koži: Petelin Anton, Sp. Kašelj, 200 lir globe in zaplenitev blaga.

Okrajno glavarstvo v Novem mestu je izreklo naslednje kazni v mesecu novembru: za nakup oblačilnih predmetov brez točk: Brborič Karel, trg., Ljubljana 12300 lir globe. Za prodajo oblačilnih predmetov brez odvzema točk: Srečko Matej, trgovec, Ljubljana, Strojarskega 8, globa 300 lir, za opustitev navedbe cen: Pungercar Jospina, Gruha 6, občina St. Jernej, 50 lir globe. Za prekoračenje cen: Petrič Zolija, gospodinja. Pušleja 5, 100 lir globe. Stampelj Franciska, gospodinja, Potov vrh 8, občina Smihelj Stopiče, 50 lir globe. Za metenje žita brez bolete in nerednega vodenja registra: Potočar Ivan, mlinar, Bučna vas, občina Prečna, 300 lir globe in zaplenitev blaga. Nadalje so bili obsojeni na 50 lir globe in odvzem blaga zaradi prevoza žita brez mlinske bolete: Može Anton, posestnik, Vel. Bučna vas 25, občina Prečna, Jaklič Franc, posestnik, Vel. Bučna vas 6, občina Prečna, Lukman Mihael, posestnik, Vel. Bučna vas 18, občina Prečna, Nagel Franc, železnikar, Vel. Bučna vas 24, Gasperšič Jospin, delavec, Irča vas 33, občina Smihelj-Stopiče 3, Zupančič Franciska, gospodinja, Brod 24, občina Smihelj-Stopiče, in Hrvat Franc, kmet, Brod 5, občina Smihelj-Stopiče. Za nedovoljen nakup govejega mesa: Jevnikar Jospina, Vrhnova 5, občina Velika Loka, 50 lir globe in odvzem blaga. Za neprijavljen nakup prašiča: Windischer Jospin, Kolodvorska 2, 200 lir globe in zaradi nerednega vodenja registra ter nedovoljenega nakupa racioniranih živil: Maurovič Adolf, pek, Trg Littorio 16, 100 lir globe, 1 dan zapora in zaplenitev blaga.

Okrajno sodišče v Ljubljani je meseca novembra izreklo naslednje kazni: za nedovoljeno trgovanje z živilskimi kartami in oblačilnimi izkaznicami: Roškar Ludvik, dijak, Florjanska 13, 100 lir globe in 1 mesec zapora, Potočnik Evstahij, ključavničar, Cesta na Loko, 50 lir globe, Povhe Srečko, delavec, Zeljarska 50 lir globe in Brglez Anton, invalid, Hradeškega 32, 50 lir globe.

Civilno in kazensko sodišče v Ljubljani je izreklo novembra naslednje kazni: Markovič Alojzij, Vodovodna 22, zaradi nedovoljene rabe oblačilne nakaznice in prodaje te nakaznice 200 lir globe in 2 meseca zapora. V decembru pa so bile izrečene naslednje kazni: Zaradi kupoprodaje živilskih izkaznic: Lubej Rajmund, zavarovalni potnik, Hrenova 16, 100 lir globe in 5 mesecev zapora; Zobeč Jospin, trgovec, Poljanski nasip, 100 lir globe in 1 mesec zapora in Hvala Franciska, upokojenka, Puharjeva 1, 100 lir globe in 2 meseca zapora.

Jesenski nogometni prvak je Torino

Samozavestno se je vzpenjala enajstletnica Livorno skozi vse jesensko nogometno sezono od uspeha do uspeha. Po vsej pravici smo mogli pričakovati, da si bo Livorno priboril naslov jesenskega prvaka. Preteklo nedeljo je bil še na vrhu razpredelnice z 20 točkami; ko pa so včeraj odigrali 15. ali zadnje kolo, je nastopil Livorno brez svojega izvrstnega vratarja Assirellija in je moral pustiti v Milanu dragoceno in odločilno točko. Izid v Milanu je bil 1:1 ali z drugimi besedami: Milan je odšepnil poletnemu moštvu Livorna zmagovito točko.

Neuspeh Livorna seveda ne pomeni posebnega poraza, kajti prvenstvo je dospelo šele do 15. postaje ali do polovice. Še bo dovolj časa, da se pokaže, kateri klub ima letos najboljšo igralko. Če bo Livorno v bodoče odpovedal, tedaj bosta prišla do besede Torino in Juventus. Včeraj je bila sreča na strani Torina. Igral je doma proti Bariju in ga odpravil z lepo razliko 3:0. To pomeni, da je pospravil obe možni točki, da je po točkah dohitel Livorno, po golih pa ga je krepko prehitel. Torino je torej prvi na razpredelnici, oba pa imata po 21 točk. Razlika v golih je naslednja: 36:12 za Torino in 28:21 za Livorno.

Tretji na razpredelnici je Juventus. Preteklo nedeljo so v listih še zelo hvalili napadalno vrsto Juventusa, včeraj pa se ni izkazala. Če pomislimo, da je tudi Juventus med kandidati za državnega prvaka, in da je igral včeraj z Vicenzo, to je z moštvom na zadnjem mestu, tedaj bi upravičeno pričakovali boljši izid kakor 0:0. Najmanj, kar lahko trdimo, je to, da se napadalna vrsta, ki jo vodi Meazza in ki jo podpirata Borel in Lushta, tokrat ni obnesla. Niti enega gola se ji ni posrečilo poslati v mrežo Vicenze!

Prijeto je presenetljivo včeraj Triestina, ki je igrala v Rimu proti lanskemu državnemu prvaku Romi. Tu je doživela Triestina svoj prvi uspeh sezone: Romo je premagala z 2:1. Z Romo letos nekaj ni v redu. Preteklo nedeljo smo že hoteli pohvaliti njenega novega trenerja; smo pa storili prav, da tega nismo storili, zakaj po včerajšnjem izidu na lastnih tleh bi bila pohvala preuranjena. — Na kratko povedano je dalo včerajšnje 15. kolo državnega prvenstva naslednje izide:

Bergamo: Atalanta: Lazio 2:0
Genova: Bologna: Liguria 7:1
Torino: Torino: Bari 3:0
Benetke: Ambrosiana: Venezia 2:0

Dve premieri v Operi: Sestra Angelika in 7. simfonija

Med dela, ki v ljubljanski Operi že dalj časa ali pa še sploh niso bila izvajana, spada gotovo Puccinijeva enodejanka »Sestra Angelika«. Ker delo ne izpolni celovečernega sporeda, se navadno izvaja kot trilogija v družbi drugih dveh Puccinijevih enodejank: »Il tabarro (plašč)« in »Gian Schicchi«. Pri nas je dopolnil večer operi balet s plesni na Beethovno VII. simfonijo.

»Sestra Angelika« je vsebinsko kot glasbeno prikupna opera. Libretist Forzano ji je dal sicer za podlago dejanje, ki bi bilo morda verjetno v srednjem veku, kamor je tudi postavljeno, gotovo pa popolnoma nemogoče po današnji cerkveni praksi. Za ustvaritev dramatične napetosti, za močan porast, za prikazanje silnih kontrastov je pa bilo zanj kot tudi za skladatelja od silne hvaležnosti. Puccini je čudovit v liričnem slikanju idiličnega samostanskega življenja, ravno tako pa eruptiven in že kar naturalističen v prikazovanju viharjev, ki pretresajo dušo sestre Angelike. To vlogo je odplela Heybalova z nje lastno dramatično silo; posebno proti koncu je izraznost vsestransko stopnjevala do skrajnih možnosti. Sicer pa tudi Puccini stavi na pevke take zahteve, da jih zmorejo le najboljše moči. Tudi Golobova je s svojim petjem in igranjem ustvarila kot trdosrčna teta sestre Angelike lik, kot si ga boljše misli ne moremo Zelo dobro so bile Poličeva, Karlova in B. Stritarjeva v vlogi opatinje, sestre gorečnice ozir. učiteljice novink. Z uspehom so nastopile še Polajnarjeva, Medveščekova, Neratova, Cankarjeva, Urbančeva in Džanga.

Režiral je Primožič, ki je imel težje stališče v prvi tretjini igre, ko se dejanje kar noče razgibati; do čim dalje močnejših viškov je dvigal igro proti koncu. Gotovo moramo tudi njemu šteti v dobro, da je imel igralkam oz. pevkam dosti tuj milje dejanja povsem verjetnostnega značaja. Da se taka dejanja lahko tudi izrode in izpreverijo v banalnost ali v smešnost, moremo večkrat opazovati tudi na prvovrstnih odrih. S finim čutom za lirična in močna dramatična mesta, za prva morda še bolj, je dirigiral Neffat. Orkester je pri prvi predstavi dosti čisto zvenel, pri drugi ne tako. Prevod besedila je oskrbel Stritof.

Problematičnega dela se je lotil M. Kärhos, ki je postavil na oder po L. Mjasinovi zamisli koreografirano Beethovno VII. simfonijo. Bolje rečeno: za Kärhosa je obstojal problem bolj v tem, kako bo to delo, ki zahteva v osnovi številnega baleta, izvedel z manjšim številom sodelavcev. Za glasbenika ki je vajen poslušati Beethovno glasbo, izrečno še simfonijo, brez drugih motečih elementov, je bilo nepričakovano to, da je sploh kdo prišel na misel, Beethovno same zase tako visoko stoječe in izklesane simfonije porabiti kot

spremljačo glasbo za baletni nastop in jim tako dati podrejeno vlogo; tudi poskus, absolutno glasbeno mišljenemu delu dati neko programsko vsebino, ki je deloma svetopisemska in še bolj mitološka, je tvegan. Gotovo je L. Mjasina zavedlo h koreografiji te simfonije dejstvo, da je njen osnovni element ritem, omamno slavnostno razpoloženje, nebrzdana veselost, bakhantska razbrzdanost, kontrastno k temu pa tudi idilična umirjenost in sočen, dražljiv zvok. Poznamo pa tudi razne razlagave, ki so skušali najti v tem delu neko drugo, izven čistih glasbenih zakonov ležečo vsebino. Naj bo že kakor koli: Mjasin je imel s tem delom, kot beremo, veliki uspeh, ki tudi v naši Operi v Kärhosovi predstavi ni izostal.

Če samo v nekaj potezah ocenimo ves nastop, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da so solisti kot tudi baletni zbor svojo nelahko nalogo dobro rešili. Med številnimi solisti omenim samo Kärhosa, čeprav ni bila razdalja med njim in med ostalimi preobčutna. V zboru je vladala lepa enotnost; pri neštetihih gibih in kretnjah pa majhne motnje seveda niso izključene. Posebno posrečene so bile nekatere zaključne skupinske scene, ki so imele vprav monumentalnega značaja. Tudi idejna skladnost med glasbo in med plesom je bila vzorna; viški, v katere raste glasba zlasti ob zaključku posameznih stavkov, so bili tudi v plesu primerno nakazani. Ta nastop našega baleta je bil gotovo največja in najtežja preskušnja njegovih zmoglosti v zadnjih letih. Trud in delo, ki ju je balet v teku študija VII. simfonije opravil, bosta gotovo kmalu rodila vidne sadove.

Tudi VII. simfonijo je dirigiral Neffat, ki je moral poleg čistih glasbenih momentov imeti ozir tudi na plesni del, kar je njegovo sproščenost nujno oviralo, vendar ne v toliki meri, da bi glasba izgubila svoj pravi obraz. Da je ves večer dosegel tako lep uspeh, je v veliki meri tudi Neffatova zaslug.

M. T.

Ljubljanski komorni duet

Oba koncertanta: prof. A. Trosta in prof. Jana Slaisa smo že večkrat slišali v skupnem nastopu, vendar v taki popolnosti kot na zadnjem koncertu se nam do zdaj, brez pretiravanja rečeno, še nista predstavila. Gotovo je bil notranje gibalno s tako resnostjo pripravljenega koncerta življenjski in umetniški jubilej prof. Jana Slaisa, vzgojitelja tolikih naših violinistov. Da se pa ob obilnem pedagoškem delu ni odtujil in izneveril svojemu prvotnemu udejstvovanju, to nam je na tem nastopu znova dokazal.

Na sporedu so bila tri po času nastanka in zato tudi po slogu dokaj različna dela: Veracinijeva VI. sonata v e-molu in Respighijeve priredbe, Beethovnova sonata v e-molu op. 30, št. 2, in Bortkiewiczova sonata op. 26. Veracini gradi oblikovno jasno, v izrazu je prozoren; v prvi vrsti mu gre za čisto muziko brez posebnih subjektivnih primesi; oziroma se na izrazne možnosti solističnega instrumenta, ki mu tudi vseskozi da prvenstveno vlogo. Beethoven je svoje tri violinske sonate op. 30 posvetil ruskemu cerju Aleksandru. Srednja v e-molu, ki smo jo na koncertu slišali, je med njimi najbolj znana in spada sploh med najznamenitejše Beethovne violinske sonate. Njena odlika eta silen zanos in velika izvirnost v vseh stavih. Bortkiewicz kaže v prvih dveh stavih bolj svetovnjaško lice, v tretjem stavku udari na dan njegova prava narava. V ostalem je njegovo delo v vsakem oziru močan odraz dobe, v kateri je nastalo.

Izvedba obeh koncertantov se skoraj izmikta ocenjevanju; tudi smo o njunih odlikah že pomno govorili. Vendar bi znova poudaril izdelanost igre v posameznem instrumentu kakor tudi medsebojno povezanost in pravilno razmerje koncertantov v skupni igri. S svojo igro sta vseskozi vezala poslušalce nase in jih držala v napeti pozornosti. Pri solistu prof. Slaisu bi še posebej omenil izredno tople in sproščene ton, odmaknjen sleherni materiji. Številni poslušalci so oba umetnika za njuno izvajanje nagradili z živahnim odobravanjem.

M. T.

Zaplemba premoženja upornikov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naredbo, s katero se izpreminja dosedanja naredba o zaplembi premoženja upornikov. — Prvi odstavek čl. 5. te naredbe z dne 6. novembra 1942 se glasi odsele takole:

Predloge za zaplemba predlože Visokemu komisariatu vojaška poveljstva (Kr. vojska, Kr. karabinjerji, Kr. finančna straža, Prostovoljna nacionalna milica) in policijski organi, ki so ugotovili odgovornost oseb, na katerih stroške gre postopek ali naravnost, kar tiče mesto Ljubljano potom Zavoda, o katerem govori čl. 10. naredbe, ali za ostalo pokrajino potom okrajnih komisarijev, ki so pristojni za dotično ozemlje.

V zvezi s to naredbo je omeniti, da je bila doslej izrečena zaplemba imovine naslednjih oseb v Ljubljani v korist že navedenega zavoda, in sicer premoženje kot nepremične imovine brez razlike:

1. Hribernik Fritz, sin Jakoba in Terezije Demšar, roj. v Koroški Beli 17. julija 1913, stanujoč v Ljubljani, Celovška cesta 50.

2. Medvešek Rudolf, sin Josipa, roj. v Gorici 21. februarja 1908, stanujoč v Ljubljani.

3. Romahar Peter, sin Petra in Ivane Hafner, roj. v Admontu 20. maja 1898, stanujoč v Ljubljani, Podlimbarskega 27.

4. Kos Leopoldina, hči Ivane Kos roj. v Idriji 6. novembra 1899, stanujoča v Ljubljani.

Zaplemba je izrečena v korist Ustanove za upravljanje likvidacije in nakazilo posestev upornikov. Zaradi tega pozivlja oblast vse lastnike predmetov, ki so last navedenih, da jih morajo v 30 dneh prijaviti, ravno tako tudi dolgove, ne smejo pa izročiti ali prodati stvari, ki pripadajo navedenim, tretjim osebam, niti sprejemati vplačil za njih dolgove.

Toda Anglija je delala s še večjo verno. Moč Anglije je v njeni mornarici. Skoraj vse moderne edince te mornarice bi bile mrtve brez petroleja. Zato je poskrbela admiraliteta, da ima vlada večino delnic pri Anglo-Iranian Oil Co. Od svetovne vojne dalje pa ima še svojo »Petroleum Imperial Policy Commission«. To je organizem, ki ima nadzorstvo nad vsemi angleškimi petrolejskimi podjetji in obenem jamči, da je v teh podjetjih zgolj čist angleški kapital in da so v njih nastavljeni ravnatelji, ki so zanesljivo angleški. Ta organizem ima pravno možnost, da prenese prvenstvo vseh teh družb polagoma na angleško vlado.

Iz vzrokov vojne nastaja orožje miru

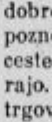
POT POLITIČNE MOČI PETROLEJA

I.

V muzeju Trocadera v Parizu lahko vidi obiskovalec glasbeni instrument iz Osrednje Afrike. Ta instrument ima izredno veliko, s kožo prevlečeno resonančno omaro in lepo izrezane lesene dele, kot venec vsega pa blesteč, okovan in nadvse umetno predrt vrtinčast kovinski del; ta obstoji iz ploščato potolčenega bencinskega kanistra. Razločno lahko na njem bere ime »Shell«...

Da je danes v najbolj temnem delu Afrike bencinski kanister, da prebivajo beduini v puščavah Male Azije namesto v šotorih v kočah iz razbitih bencinskih posod, je več kot redkost. Ravno na Crnem predelu zemlje so bile širne pokrajine tisočletja ločena od sveta, njihovo odkritje se nam je zdelo do najnovejše dobe nemogoče, ker je n. pr. povsod tam, kjer je tsetse-muha preprečila življenje velikih živali, bilo v rabi samo najbolj preprosto prometno sredstvo: vsa bremena so nosili samo ljudje. Šele odkar najdete bencinska skladišča tako v Notranji Afriki kakor tudi v ledenih arktičnih puščavah, so se tovrstne steze in pota spremenile v ceste, šele avto je omogočil ogromne prevoze v najbolj oddaljenih delih zemlje. Z avtomobili in letali so prodirali raziskovalci, ki so izbrisali zadnje bele lise na zemljevidih. Tako so n. pr. z letali raznosili stroje, ki so napravili iz doslej nedostopne notranjosti Nove Gvineje najbolj bogate pokrajine zlata.

Niso bili zastojni vsi veliki državniki od Darija, Cezarja, Karla Velikega in Napoleona do sodobnih velikih državnikov Mussolinija, Hitlerja in drugih, istočasno tudi vneti pospeševalci gradnje cest. Goethe je rekel leta 1828: »Ne bojim se, da bo Nemčija enota; naše

dobre ceste in bodoče železnice bodo opravile svoje delo. Sto let pozneje je naročil Čang Kajšek Sven Hedinu, naj izdela načrte za ceste in pota, ki naj Kitajsko politično in gospodarsko zrevolucionirajo. Danes so pokrajine, ki so bile izločene tisočletja iz svetovne trgovine, povezane z novo avtomobilsko cesto od Rangoona do Čungkinga in so postale možne za trgovski promet in ta cesta je postala kmalu bolj pomembna za kitajsko-japonsko vojno, kot marsikatera dobljena bitka. Ceste skozi Libijsko puščavo in po divjih pokrajinah Abesinije so odprle svetu velikanske pokrajine, ki so do pred nekaj leti bile komaj znane ostalemu svetu. Poleg tega se značne poti preko Pacifika, Atlantika, preko arktičnih pokrajin in obširnih pragozdov Južne Amerike: vse te nove prometne poti imajo svoje politične in kulturne posledice, ki niso nič manj pomembne od gospodarskih. In vse te poti bi bile brez pomena, če bi ne bilo avtomobilov in bencina.

Samo v Nemčiji je danes okoli 370.000 kilometrov cest; a vse te ceste bi bile kakor izumrle, če bi ne imele 62.000 bencinskih postaj. 1157 zračnih linij je obratovalo leta 1936 med dvajsetimi pomembnejšimi kulturnimi državami. Vse te zračne proge pa bi bile spet mrtve in brez pomena prav tako, kakor bi bilo brez pomena okoli 8 milijonov avtomobilov v Evropi in okoli 38 milijonov tovornih avtomobilov vsega sveta, če bi ne bilo petroleja. Več kot polovica vseh svetovne mornarice je danes na pogon nafte. Pa tudi vsi parniki, ki jih kurijo s premogom, vse železnice, vsi obratni, ki jih žene vodna sila in vsi motorji na veter, bi ne mogli biti v pogonu, če bi ne bilo živilnega olja. Skoraj noben stroj bi ne mogel teči brez olja.

Neposredno je danes približno petina proizvodnje celotne svetovne energije proizvedena s pomočjo petroleja. Po računih konferenice za svetovno silo odgovarja ta mehanična sila sili mišice 25 milijard ljudi; na vsakega prebivalca zemlje pride potem takem 12 »železnih sužnjcev«. Brez petroleja bi izpadel vsak peti izmed teh sužnjcev.

V Združenih ameriških državah, kjer odpade na vsakega prebivalca 35 »železnih sužnjcev« — to je najbolj industrijska država

Nedelja v znamenju zimkega veselja za mladino

Ljubljana, 11. januarja

Ko so nedeljski zvonovi vabil včeraj Ljubljancane v cerkve, so bile ledene rože na oknih prvo, kar so zagledali. Takoj so vedeli, in kmalu potem občutili na lastni koži, da nam je nebo naklonilo hudo mrzlo nedeljo. Toplota je kazal jutraj 18 stopinj pod ničlo. Okrog 11. ure je posijalo tako zaželjeno zimsko sonce in vabilo mladino v naravo. Odrasli so preživeli dan doma v toplih sobah, v kavarnah ali gostilnah, mladina pa je uživala zimске radosti na snegu in ledu.

Marsikje so privlekli s podstrešja stare sani, zavili malčke v tople volnene obleke in jih poslali na bližnje klanec. Čeprav je snežena odeja še vedno le pičila in tanka, je bil kljub temu povsod dober saninec. Po vseh gričih in klanecih okrog mesta je bilo živahno vrvenje mladine, ki se ni zmenila za mraz, pač pa se je navdušeno vzpenjala s sanmi vedno višje in »vživala« po mehkih prsih navzdol. Malčki do 10. leta so bili nad vse zadovoljni, odrasli med njimi pa bi želeli hujših strmin. Menda je bila to po dolgih letih prva nedelja, ko so ljudje pogrešali umetno sankaljšče, kjer bi se lahko razvilo pravo sankalško športno udejstvovanje.

V Tivoliju je bilo precej ljubkih prizorov, ko ste srečavali mlade matere s tri- in štiriletnimi malčki na saneh. Ljubee so jih vlačile po ravnem in v breg, jim popravljale obleko in težko bi bilo

reči, kdo je bil bolj vesel: otroci, ki so uživali, ali matere, ki so jim priredile veselje. Le dva ali tri je bilo videti, ki jim je prišel mraz tako do živega, da so reagirali z debelimi solzami. Krasno sonce je privabilo na plano tudi precej navadnih sprehajalcev.

Tudi drsališča so bila včeraj prav dobro obiskana. Mladina imovitejših meščanov se je vsula na drsališče Ilirije, kjer je bilo dresanje tem prijetnejše, ker sonce ni moglo ledu do živega. Led je dobro držal in omogočil veliki večini prijetno švignje po gladki ploskvi, manjšina podjetnih športnikov pa se je urila v umetnem drsanju. Na Iliriji ste se lahko prepričali, da se udejstvuje tam lepo številno nadarjenih drsalcev, ki so že v dobri formi. Prav tako dobro obiskana so bila tudi naravna drsališča. Na teh so se gnetli fantiči in dekletki v navadnih zimskih oblekah in z drsalkami starega tipa na nogah. Človeku, ki si je vse to ogledal, je bilo prijetno ob misli, da je toliko brezskrbne mladine, kateri niso zagrenjena mlada leta. Edina skrb jim je bila, da bi drsalko dobro držale in da bi se naučili loviti in zanj, vijug in preskokov.

Preteklo nedeljo so si ljubljanski otroci še

ogledovali jaslice po cerkvah, včeraj pa so se posvetili zimskemu športu. Konjički, lutke, puške in druge igrače so samevale doma v shrambah, drsalke in sani so prišle do svoje polne veljave. Tu pa tam ste videli nekaj zgodnjih dilcarjev. To so bili petletni otroci, s smučmi, ki so bolj podobne igrački kakor pa športnemu orodju. Nekateri so imeli na nogah navadne doge, nekateri pa meter dolge bloške plohe. Kristjanji ali podobnega res ni bilo videti, pač pa pohlevne smuke in veliko radost, če so jih zvozbili brez »pike«.

Sneg je bil ves dan raztresen, sonce pa je risalo svoje dolge sence v bleščečo se zimsko naravo. Toplote moči seveda še ni imelo, svetlobe pa je bilo toliko, da je spominjala na prelest zime v planinah. Le s težavo so se poslavljali otroci opoldne, ko je vabil zvon k obedu, od svojega prijetnega udejstvovanja na snegu. Ko je dohitel vaš poročevalca znanca s sankalškim drobižem, je doživel ljubek prizor. Stirljetni Peter bi se hotel ostati na snegu in se je sprijaznil z mislijo, da mora domov šele tedaj, ko mu je mati obljubila, da se bodo takoj po kosilu spet vrnili na sneg. Takrat je začel vričati in mi dopovedovati, da danes ne bodo šli spat po kosilu. »Noben ne bo šel spat, tudi Vidka ne in Alenčica!« se je hvalil. Potem je še dodal: »Kako dobre so naše mamice...!«

Nikola Tesla, slavni učenjak in izumitelj — umrl

Ime Nikole Tesla spada brez dvoma v vrsto velikih učenjakov in izumiteljev, ki so obogatili človeško znanje za celotno vrsto novih spoznanj in so zato ponos vsega človeštva.

Rodil se je v Smiljanu v Liki 1. 1856 kot sin pravoslavnega duhovnika. Po telesu je bil zelo slaboten in bi ga bolezen kmalu ugrabila še v deških letih. Oče je želel, da bi sin postal duhovnik,

Nikola pa je bil bolj mikal študij tehnike. Končno je oče pristal in ugodil sinovemu stremeljenju. Nikola je študiral realno v Rakovcu pri Karlovcu, potem pa tehniko v Gradcu in v Pragi. Po končanih študijah je služil kot inženir pri telefonskem društvu v Budimpešti, potem pri Edisonovi Kontinentalni družbi v Parizu, odkoder ga je Edison poklical v svoj laboratorij v Ameriko. Kmalu nato je ustanovil svoj lasten laboratorij v New Yorku. Že 1. 1882 je v Budimpešti dosegel velik uspeh: rešil je vprašanje prenosa energije izmeničnega toka. V teku svojega dolgoletnega udejstvovanja je

izdal veliko znanstvenih del, še bolj je pa znan kot praktični izumitelj na polju elektro-tehnike. Glavni značaj Teslova znanstvenega in tehničnega delovanja leži v odkrivanju načina proizvodnje, odkrivanju lastnosti in izkoriščanja večfaznih tokov. S tem je bil izvršen osnovni preobrat v tehniki izkoriščanja električne energije, zlasti pa je bilo rešeno vprašanje prenosa električne energije na velike razdalje. L. 1888 je že predaval ameriškim elektro-inženirjem o svojem novem elektromotorju na izmenični tok in o transformatorju, kar pomeni novo dobo moderne elektrotehnike. Na teh osnovah je mogla razrasti vsa moderna elektrotehnika naslednjih desetletij in lahko rečemo, da je le malo izumov bilo tako pomembnih, kakor prav ta, ki je odprl električni energiji vsa pota v vse smeri in razdalje.

Velikega pomena so bile dalje raziskave Nikole Tesla o električnih tokih visoke napetosti in visoke frekvence. Tesla je tako s svojimi raziskavami pripravil vse potrebno za razvoj brezžične telegrafije in telefonije. Ne glede na to je Nikola Tesla dal zaščiti nešteto podrobnih svojih izumov s patenti, ki so mu dajali tudi znatne dohodke, tako da se je do konca svojega življenja lahko posvečal nadaljnjim raziskavam.

Njegovo ime bo vedno s častnimi črkami zapisano v vrstah velikih znanstvenikov, ki se jim mora sodobna tehnika zahvaliti za svoj velik napredek in razmah.

Nekatere spremembe v razdelitvi sodnih poslov

Okrožno sodišče v Ljubljani je tudi za leto 1943, koar za druga prejšnja leta, objavilo razdelitev poslov za posamezne civilne in kazenske, kakor tudi za izvensporne, stečajne, poravnalne in druge zadeve. Predsednik okrožnega sodišča je g. Adolf Hudnik, njega namestnik po činu najstarejši sodnik K. okrožnemu sodišču je dodeljenih 25 sodnikov, ki o jim v smislu objavljene razdelitve poverjeni razni sodni posli, referati in vodstva posameznih oddelkov. Izvršene so bile napram lanskemu letu nekatere spremembe, v splošnem pa so ostali referati neizpremenjeni, prav tako tudi sestave posameznih civilnih in kazenskih senatov.

S. o. s. g. Jože Baričević je od civilnega od-

Spravna pobožnost zaradi skrunitve v Ajdovcu

Ljubljana, 11. jan.

Včeraj popoldne ob pol štirih je bila v ljubljanski stolnici pravna pobožnost kot zadostilo za bogoskrunstvo, ki so ga izvršili partizani v Ajdovcu ob Žužemberku. Partizani so namreč tam načrtoma zažgali cerkev z Najsvetejšim vred. Zaman so bile vse prošnje župnika, da bi smel Najsvetejši rešiti. Komunisti mu tega niso dovolili. V spravi pobožnosti je najprej govoril ljubljanski škof dr. Gregor Rožman, ki je razložil značaj bogoskrunskega dejanja ter nato pozval vernike k zadoščevanju. Po govoru so bile skupne zadoščevalne molitve. Cerkev je bila polna vernikov, ki so zadoščevali za komunistično bogoskrunstvo.

Prišla so tudi sporočila o novih skrunitvah podivjanih komunistov. Na Lužarjih so partizani požgali cerkev sv. Duha. Najprej so uničili stolp, nato pa zažgali ostali del cerkve. Svoje bogoskrunsko dejanje opravičujejo z raznimi izgovori, ki so pa vsi neopravičljivi. Kaj porečejo k temu požganju cerkva in k tem skrunitvam »katoličani v OF«, ali bolje, katoličani v komunizmu, ki še vedno begajo naivne ljudi, češ, OF ni proti veri!

delka sedaj dodeljen kazenskemu oddelku. Kot predsednik vodi razprave malega kazenskega senata, ki je pristojen za zločine in prestopke v Ljubljani proti obožencem s črkami A do J in P. Dodeljen je tudi velikemu senatu kot sodnik. Člana trojnega senata, ki mu predseduje g. Baričević, sta sodnika gg. Rajko Lederhas in Matevž Mohorič. Veliki kazenski senat petih sodnikov sodi najhujše zločine, kot n. pr. roparske umore in umore. Ta senat sestavljajo sodniki okrožnega sodišča: Ivan Kralj kot predsednik, njegova namestnika gg. Ivan Brelih in Rajko Lederhas, kot člani: Ivan Brelih, Rajko Lederhas, Jože Baričević, s. okraj. s. France Poljanec.

S. o. s. dr. Julij Felahar je premeščen od kazenskega k civilnemu oddelku. Predseduje civilnemu senatu Ic, ki je pristojen za pravde nad 11.400 lir s črkama tožencev L, M in zakonske pravde po § 46-2 civ. pravnega postopnika. Razprave eo ob sobotah v sobi št. 112.

S. o. s. g. Ferdinand Merala je premeščen od okrajnega sodišča v Ljubljani, kjer je vodil izvensporne in skrbstvene zadeve, k civilnemu oddelku III., neoporni referat, konkurzne in poravnalne zadeve.

Obrtno sodišče. Predsednik obrtnega sodišča s. o. s. dr. Jakob Svet, njega namestnik dr. Stanko Štrukelj in drugi namestniki s. o. s. Anton Sporn.

Invalidsko sodišče. Sodnik poedinec za invalidske zadeve s. o. s. dr. Edvard Vračko, namestnik s. o. s. Gorečan Fran.

Tiskovno sodišče. Predsednik senata, ki razsoja tiskovne pravde, s. o. s. g. Ivan Brelih.

Jetniska uprava. Vodstvo jetnišnice je poverjeno ravnatelju Spreitzerju. Blagajnik-režiser, kontrolor Melihen Valdemar.

Italijanskonorveški trgovinski sporazum. Te dni je bil med Italijo in Norveško podpisan trgovinski sporazum za leto 1943, po katerem se ureja medsebojni blagovni promet. Norveška bo dobavljala Italiji ribe in nekatere vrste tekstilij, dočim bo Italija dobavljala Norveški zelenjavo, južno sadje in razne tekstilije.

Komunizem in liberalizem

Kakor se na videz čudno zdi, je vendar živa resnica, da je komunizem otrok in dedič liberalizma. Kajpada otrok, ki ga je oče s svojo napačno vzgojo spridil in se je potem prav po očetovih naukih dvignil zoper njega, češ da je dal drugim sinovom preveč, a njega da je za doto ogoljufal.

Liberalizem je oznanjal narodom svobodo. Le naravno je, da so narodi blagovest o svobodi željno sprejemali. Manj so pa pazili nato, da jih je liberalizem zastrupil. Njegov nauk ni bil čist nauk o pravi svobodi, temveč nauk, pomešan z zmotami. Liberalizem ni le robnel proti državnemu absolutizmu in centralizmu, temveč je sploh spodbujal državno oblast in avtoriteto. Proglasal je ljudsko voljo za vir vsega prava, oznanjal pravice revolucije, proslavljal politične umore. Zahteval politične svobode je raztegnil tudi na območje Cerkev in celo božje. Izrival je krščanstvo iz javnega življenja, iz zakonodavnih zbornic, iz sodišč, iz šol. Tudi naravnost je odtrgal od religije. Preziral je božje in cerkvene zapovedi in postavil človeka samega za vir in normo vseh aravnih ukazov. Iz liberalizma je zajemala loža svobodomiselnosti vseh dežela sovrstvo do krščanstva in nazadnje do Boga. Tako se je širil med narodi odpor proti Cerkv, proti krščanstvu, proti Bogu. Satanski »non serviam«, ne bom služil, ne gospodarju, ne Bogu (ne Dieu ne maitre) je prevzel sčasoma tudi množice in delavske sloje. Saj je psihološki zakon, da ideje in težnje pronicačo počasi iz višjih krogov v nižje, iz učenjaskih in proforskih krogov v meščanstvo, iz meščanstva v proletarske sloje.

Tako je liberalizem pripravil tla Marxu, ki je zavrnil Boga in krščanstvo, religijo in moralo, božje in državne zakone, sploh vse, kar je duhovnega in začel oznanjati masam ateizem in materializem. Seveda ne brez klica na boj za svobodo! A tudi tu mu je liberalizem pripravil tla.

Liberalizem se je boril za svobodo »tretjega stanu«, za meščanstvo nasproti duhovstvu in plemstvu. Le logično je bilo, da se je zavzel Marx za svobodo »četrtga stanu«, proletariata. Če nsi bo svoboda za vse, zakaj ne tudi za proletarce? Liberalizem je raztrgal vse fevdalne vezi, tlačanstvo in podložništvo in osvobodil tudi gospodarstvo vseh ovir in meja. Tako je svobodno zagospodaril meščan, buržuaj in pod njegovim gospodarstvom se je razvil kapitalizem, ki je pa vprav delovnim slojem naložil sužnji jarem in jih obenem oropal najbolj pravične dote, dohodkov lastnega dela. Zato je bilo kajpak dosti umevno, da je rad poslušal Marxa, ki ga je poklical na boj proti kapitalizmu in buržuizmu za osamosvojo proletarce. Ta osamosvoja, jim je oznanjal, je pa mogoča le, če proletariati razbijejo kapitalistično družbo, kakor je liberalizem razbil fevdalno družbo in ustvari s socializmom in komunizmom socialistično in komunistično družbo: vsi lastniki, vsi delavci, vsi enako deležni sadov dela!

Tako je komunizem otrok in dedič liberalizma, a obenem tudi upornik proti liberalizmu, ker je le-ta s kapitalizmom spravil glavno dediščino le v roke nekaterih buržujev.

Pri nas je že Anton Mahnič pred pol stoletjem v »Rimskem katoliku« jasno pokazal na to zakonitost, ki žene delavske sloje z neko težko premagljivo silo v komunizem. »Liberalizem«, je dejal ta veliki mislec, »tira moderno državo v socializem; ta je le sin in torej naravni dedič liberalne države. Tudi zgodovina ima svojo logiko. Kakor resnica rodi resnico, tako laž rodi laž. Liberalizem je velika protikršćanska laž, in ta liberalizem je rodil drugo laž — socializem.«

Mahnič je napovedal socialno-politično revolucijo kot kazen za grehe liberalizma. Sodil na je, da so tega razvoja mnogo krivi tudi katoliški liberalci. Liberalni katoličani so bili vedno priprave na liberalizem — Mahnič jih s kratko besedo imenuje »četverneke« liberalizma — in so tako zelo pomagali življenju liberalne misli, prav tako so pa zelo ovirali življenje katoliške misli — Mahnič jih zato imenuje »mogočno zavornico katoliške stvari v boju z nasprotnimi silami«. Liberalni katoličani, je dejal Mahnič, jemljejo v javnem življenju od krščanstva le lubezen, kar ne samo pri veliki množici bolj prikupe, kratkovidne pa slepi. Drugim odločnim katoličanom pa očitajo, da »ne poznajo krščanske lubezni in zmrnosti, da so nestrpni, fanatiki, zeloti, ki dobri stvari več škodojejo, kakor koristijo.« Podkazuje jim tudi »sebične namere«. Tako v imenu krščanske lubezni »izdajajo katoliške borilce zaničevanju« in delajo »brezuspešen trud in trpljenje mučnikov«. Tako liberalni katoličani katoliško dejavnost slabe, krepke pa razdiralne sile, prej liberalizma, sedaj komunizma. d.

Fuzija v triestinski industriji. Velika triestinska družba Aquila z glavnico 55 milijonov lir bo prevzela delniško družbo Carolea v Triesteju, ki ima glavnico 5 milijonov lir, nadalje še družbo Cereria Triestina z glavnico 1 milijon lir.

Italijanska družba avtorjev in izdajateljev, ki posluje tudi v Ljublj. pokrajini, je sprejela zdaj naziv v Narodno ustanovo za zaščito avtorskih pravic (E. N. D. A.) s sedežem v Rimu, Via Valadier 37.

KULTURNI OBZORNIK

»Čas«, št. 6-10 — 1942/XXI

Na nekaj manj ko sto straneh prinaša nova številka Časa najprej dr. Ivana Grafenauerja obširno razpravo o »Stari velikončni pesmi«, zatem dr. S. Gogala »Kulture vrednote v obsegu svetovnega nazora«, dr. J. Janžekoviča kratak »Oris dialektičnega materializma«, Fr. Kotnika »O kultu sv. Antona Padovanskega«, Bajta Aleksandra »Oris Spinozine filozofije«, v obzorniku članek dr. Fr. Ambrožiča o »Pismu Pija XI. brazilskim škofom in njegovem slovenskem prevodu«, na koncu pa ocene novejših slovenskih književnih izdaj. O Grafenauerjevi in Kotnikovi razpravi bomo spregovorili drugič; tu nas zanimajo predvsem trije članki idejne vsebine.

Dr. J. Janžekovič obravnava vprašanje dialektičnega materializma pod vidikom razmerja med duhom in materijo. V uvodu razloži, zakaj se Marxov materializem imenuje »dialektični«, kaj je pomenila Heglu in Marxu dialektika, kako je Marx združil dialektiko in materializem ter pri tem ugotovil, da je Marxov dialektični materializem kot svetovni nazor pravi pristni materializem. Tudi kar se tiče odnosa do religije, ugotavlja pisec, je marksizem po svojem notranjem bistvu v najostrejši borbi z religijo. Po marksizmu je religija le proizvod kapitalizma, zato mora religija izginiti s kapitalizmom vred. Religija je marksizmu cokla, ki zavira družabni razvoj, zato jo je treba rušiti. Marksizem tako dolgo ni dosegel svojega smotra, dokler ni izginila zadnja sled vere; šele propad religije mu bo znak, »da je iz resničnega življenja izginila zadnja sled krivičnega družabnega reda«. »Boj za novi družabni red in boj proti veri — piše dr. Janžekovič — torej marksizem ni dvoje; to je

eno in isto, saj vera ni nič drugega kakor v miselni plašč zakrinkan družabni red. Zato marksist, ki pozna svoj nazor, ne more in ne sme biti versko strpen. Njegov odpor do krščanstva ni samo služajen, ker recimo nekateri kristjani podpirajo kapitalizem, marveč načelen, ker vidi v religiji dokaz za kapitalistično miselnost vernega človeka. Če bi torej kdo trdil, da bo marksizem glede vere popustil, bi se samo osmešil in pokazal, da tega nazora ne pozna. Kjer vlada marksizem in dokler vlada, tam versko preganjanje ne more ponehati, razen ako se za stari nazorom skriva še kak nov nazor. Marksizem, kakor ga je zamislil Marx, je po svoji naravi načelni, smrtni sovražnik vsake religije. Če marksist ponuja versko strpnost, tedaj je mogoče samo troje: ali ni več pravi marksist, ali svoja gora nazora ne pozna, ali vedoma drugače govori, kakor misli.« — Odlično razpravo končava pisec s kritiko filozofske vrednosti dialektičnega materializma. V kratkih, jasnih besedah prikaže nesmiselnost in protislovje tega nazora. Za svoje uspehe se mora marksizem zahvaliti le temu, da je znal vzbuditi in pritegniti v svojo službo čustva množic. Zato ga bo premagalo le še večje navdušenje v službi pravilnega nazora. — Razprava, čeprav majhna po obsegu, je brez dvoma ena najbolj tehničnih, kar se jih je dozdaj napisalo o dialektičnem materializmu.

Dr. Gogala Stanko razpravlja o kulturnih vrednotah, ki naj jih svetovni nazori vključujejo. Po dokaj nenavadnih premisah prihaja do sklepa, da bi moral vsak svetovni nazor vsebovati sledeče kulturne vrednote: vrednoto svobodne osebnosti, etično kulturno vrednoto ter religiozno vrednoto. — Gogalova izvajanja ne dopuščajo tolike jasnosti, da bi jih mogli v polnem razumeti. Slone pa očitno na pripuščenju pluralizma v svetovnem naziranju ter se iz tega povračajo v eklekticizem, kar je sploh znatljivo za Gogalove teolozižujoče razprave. Oboje pa je seveda — milo rečeno — v neskladju s tradicionalnim pojmovanjem svetovnega

naziranja, saj je n. pr. krščanstvo po svoji naravi do drugih svetovnih nazorov »dogmatično intolerantno« in mu je eklekticizem v tem pomenu tuj. Tudi marksizem je tak, kot je dobro razvidno iz J. članka. Le kakšen »doživljajoč« katoličan je še toliko uviden, da je »toleranten« na vse strani.

Dr. Fr. Ambrožič se je lotil pred več leti objavljenega pisma Pija XI. brazilskim škofom o Katoliški akciji in njega prireditve. Težnja njegovega članka je, prikazati, da Katoliška akcija ni organizirana enota, da sploh ni kaka posebna organizacija, temveč le gibanje; zato je Katoliška akcija le katoliška akcija, ne pa Katoliška akcija, kajti to ni »lastno« ime, temveč le splošno ime za gibanje. Zato je popolnoma neupravičeno, trdi avtor, če prevajalec dr. Lenček rabi kratice »KA«. V zvezi s tem izpodbijanjem poudarja tudi, da Katoliška akcija ni nikaka »lastna organizacija«. Tudi uradnega značaja Katoliška akcija nima, kakor ne kakšne posebne misije: sploh ni nič novega: zato Katoliška akcija ni »Katoliška akcija« in tudi ne »KA«, temveč k večjemu »katoliška akcija«. Pisec na tej podlagi stavlja svoje ugovore proti takemu pojmovanju Katoliške akcije, kot je uveljavljeno pri nas. V isti smeri obravnava tudi omenjeno pismo, ki se mu zdi, da ni točno prirejeno. Sicer je pa to pismo itak pisano Brazilcem, ne Slovincem, in ga zato ne moremo vzeti za merilo, pač pa je treba vzeti za merilo pismo Pija XI. nemškemu kardinalu Beltramu ali govor kardinala Pacellijske Nemcem in šeapeževo pismo avstrijskim škofom. Da Katoliška akcija sploh ni posebna organizacija, dokazujejo zlasti, ki niso nikaka določena, lastna organizacija. Pri Katoliški akciji ni govora o kaki nadrejenosti in podrejenosti, kar se tiče drugih organizacij, saj se od njih v resnici nič ne loči. Še celo več: prav za prav so kongregacije tiste, ki so v resnici Katoliška akcija, kakor so to Brazilci sijajno uganili. Vsebine brazilskega pisma, ki zahteva za Katoliško akcijo posebno or-

ganizacijo, ne smemo namreč strožje jemati, kakor je tudi Brazilci niso. Ti, pravi pisec, niso organizirali Katoliške akcije, temveč so vztrajali pri kongregacijah in jih je zato Pij XI. pohvalil, ker so bili toliko uvidni in se so tako mogoče izognili njegovemu navdilu! — Članek Fr. Ambrožiča ima brez dvoma precej perečo vsebino, saj obravnava snov, ki je pri nas še vedno aktualna. Vendarle je treba pripomniti, da tovrstna prizadevanja ne spadajo v naš preresni čas. Piščeve izvajanja ne spričo strunnega in do skrajnosti organiziranega boja proti katolištvu ne samo čudna, temveč celo skrajno škodljiva in jim more idejni nasprotnik le ploskati. Reči moramo celo, da so nehoten odjek hotenih navdihov, ki prihajajo po tajnih kanalih iz vrst komunizma in ki jih potem katoličani nezavedno sprejemajo kot neke svoje domislice, ko v resnici predstavljajo le hromitev katoliške moči. Ko smo mislili, da je že vendarle premagal vpliv dezorganizatorne miselnosti, ki je zabičevala katoličanom, da ne smejo delovati organizirano, smotrno, načrtno, temveč le kot čreda neumnih ovac, in ko so nas skušnje na lastni koži poučile, da smo najbolj grešili v tem, kar smo dolgo zametavali Katoliško akcijo kot organizirano silo, se nam še vsiljujejo razne pismarske distinkcije in dopovedujejo, da Katoliška akcija ne sme biti organizacija, ali celo, da Katoliška akcija ni potrebna, ker vse to že obstoji! Glede piščevega spodbijanja »lastnih« organizacij je tudi treba pripomniti, da je neupravičeno. Niso »lastne« samo tiste organizacije Katoliške akcije, ki so na novo ustanovljene; »lastne« so tudi tiste, ki so bile že kot obstoječe preoblikovane ali preusmerjene za cilje Katoliške akcije. Nihče pri nas ni »ex cathedra« trdil, da je »pravoveren« samo prvi način. Da se je pa pri nas vprav ta uveljavil, so narekovala krajevne razmere, na katere se tudi pisec rad sklicuje. — Članek Fr. Ambrožiča dokazuje, da nekateri tudi skušnje zadnjega leta še niso dosti naučile.

Drobne novice

Koledar

Torek, 12. januarja: Alfred, opat; Ernest, škof; Tacijana, mučenica; Modest, mučenec.
Sreda, 13. januarja: Veronika Mil., devica; Jutta, vdova; Leoncij, škof.
Lunina sprememba: 13. januarja: prvi kratec ob 1.40. Herscehl napoveduje mrzlo vreme, sneg.

Novi grobovi

† Antonija Češnovar. V Ljubljani je umrla po dolgi bolezni gospa in mati Antonija Češnovar roj. Dvorsky. Rajno bodo pokopali v torek 12. t. m. ob pol 3 popoldne iz kapelice sv. Jakoba na Zalah na pokopališču k Sv. Križu.
† Jožef Ladiha. V nedeljo ob 10 dopoldne je v Ljubljani umrl Jožef Ladiha, železniški uradnik v pokopju. Pokopali ga bodo 12. januarja ob pol 4 iz kapelice sv. Jožeta na Zalah.
† Ivica Klemenčič. Po daljši bolezni je umrla v Ljubljani gospa in mati Ivica Klemenčič. Pokopali jo bodo v torek, 12. t. m. ob 3 popoldne iz kapelice sv. Krištofa na Zalah.
† Albin Razpotnik. V Semeču je 10. januarja umrl šolski upravitelj Albin Razpotnik. Pokopali ga bodo v torek, 12. t. m. popoldne iz Semeča k Sv. Duhu.
† Karl Ravnikar. V 80. letu starosti je v Ljubljani umrl 10. januarja g. Karl Ravnikar, službenik finančne direkcije v pokopju. Pokopali ga bodo 12. t. m. ob 16 iz kapele sv. Andreja na Zalah.

Naj vsem rajnim svetli večna luč! Vsem, ki žalujejo za njimi, naše iskreno sožalje!

† Msgr. Vreže Janez K.

V Mariboru je umrl v 81. letu življenja msgr. Vreže Janez K., zlatomašnik, tajni komornik Nj. Sv., kn. šk. duhovni svetovalec, upokojeni profesor državnega moškega učiteljskega. Rojen je bil 4. junija 1862 v Šmarju pri Jelšah in po dovršenih gimnazijskih in bogoslovskih študijah posvečen v duhovnika v Mariboru 16. julija 1888. Kaplan je bil v Šmartnem pri Slovenjem Gradcu in v Jarenini, od 1. 1891 korni vikar in katehet na deški ljudski šoli v Mariboru, od 1. 1899 pa profesor verouka na državnem učiteljskem v Mariboru do svoje upokojitve 1. 1926, medtem več let veroučitelj na državnem ženskem učiteljskem in v dobi po prvi svetovni vojni tudi ravnatelj drž. moškega učiteljskega. Po svoji upokojitvi in že prej je bil član načelstva Tiskarne sv. Cirila, predsednik nadzorstva Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru, sodeloval je pri »Slovenskem gospodarju« in pri »Slovenski družini«. Rajni msgr. Vreže je bil vedno vnet, pobožen, delaven in točen duhovnik, zelo skrben in praktičen ter dober duhovni veroučitelj, zvest in vesel prijatelj duhovnim tovarišem, vedno pripravljen pomagati v dušnem pastirstvu, zlasti z izbranimi pridigami, ki jih je skrbno spsoval, splošno priljubljen med duhovniki in laiki lavantinske škofije. Spisal je metodiko verouka, več nabožnih in vzgojnih razprav v raznih listih, nekaj molitvenikov in slednjič Slovesno šmarne. V šolskih počitnicah je mnogo potoval po vsej Evropi, obiskal je tudi Sveto deželo. Najbolj je ljubil svoj domači šmarnski okraj, zlasti prelepo podružno cerkev sv. Roka na Šmarjem, kjer je imel svoj dom, in je v župnijski cerkvi Marijinega Vnebovetja v Šmarju pri Jelšah, dasi že ves zmuden od dolgotrajne bolezni, vendar še ves živahen pel 21. avgusta 1938 svoje zlato sveto mašo. Bog mu bodi večni plačnik!

»HUDIČEV GOSLAČ«

Kako je živel in igral? Je bil res z rogalcem v svezi? Vse to boste brali — če si kupite krasno knjigo

Paganini - Chopin

ki je izšla v naši zbirki »Naša knjiga«

Elegantno vezana knjiga stane za nenaročnike L. 60-

Založba »Naša knjiga«

Ljudska knjigarna v Ljubljani, Pred škofijo 5 podružnica Miklošičeva 5

— Z vso močjo pritiska mraz. Od severovzhoda je v našo pokrajino že v soboto začel vdirati mrzli val, ki postaja od dne do dne močnejši. V soboto zjutraj se zmeren mraz je v nedeljo postajal že silovitejši in v ponedeljek se je še za nekaj stopinj stopnjeval. V soboto zjutraj je toploter zaznamoval temperaturni minimum —5,6°C, v nedeljo je —16,6°C in v ponedeljek —18,8°C. V ponedeljek zjutraj je

bil navidezno mehkejši mraz, ker ni bilo burje, ki je v nedeljo zjutraj po barjanski ravnini močno valovila. Dnevni temperaturni maksimum se je držal dva dni nad lediščem, tako v petek, ko je bilo popoldne +0,6°C in v soboto, 9. t. m., ko je bilo celo +0,8°C, dočim je v nedeljo že bil dnevni temperaturni maksimum pod lediščem na —22°C. Čez dan je drugače sončno, jasno in nekoliko gorkejši. Posebno lepo in toplo je bilo v soboto. Barometer se je visoko dvignil na 768,6 mm. Vsi znaki napovedujejo, da bo mrzlo in suho vreme trajalo še nekaj dni. Tudi Herscehl napoveduje stanovito, mrzlo in suho vreme. Po njegovem ključu je bila kot taka, suha in mrzla, označena že sobota. Pričakovati je iz Herscheljevih opazovanj, da ostane tako vreme do 13. t. m., ko nastopi prvi kratec ob 8.48 popoldne. Naslednja dva dneva postaneja najbrž oblačno, nakar bo začelo znova snežiti. Barometer kaže dvigajočo se tendenco, temperatura pada. Sobota in nedelja sta bili brez megle, v ponedeljek v mestu gosta, nizko valovčea megla.

— Sekanje ledu za ledenice. Že pretekli teden se je pričelo veliko sekane ledu za razne ledenice. Največ ledu potrebuje pivovarna »Union«, ki ga vsako leto navozi cele vagone za svoje ledenice. Led dovažajo pivovarne iz raznih ribnikov in stoječih voda. V Zgornji Šiški so nekateri posestniki, ki napeljujejo na svoje travnike, ležeče pod Šišenskim hribom in ob Večni poti, čez zimo vodo, ki močno zamrzne in se tam napravi prav debel led, ki ga začno sekati in dovažati v pivovarno. Mnogo voz ga pripeljejo. Pred leti, ko je bila zima izredno mila in smo bili skoraj brez snega, pa se je primerilo, da so morali dovažati led z Gorenjskega. Celo mestna občina je morala takrat, približno pred 40 leti, naročiti več vagonov gorenjskega ledu, da je z njim mogla preskrbeti takratno mestno klavnico, ki pač še ni imela sedanjih modernih naprav za led.

— Dnevne instrukcije. Novi trg 5. Dijaki(nje) srednjih in meščanskih šol, ki težko displojo v kakem predmetu, se pod vodstvom diplomiranih filozofov na toplem pripravljajo za šolo dnevno ali vsak drugi dan. Dopoldne od 9 do 11, popoldne od 3 do 5. Priprava je važna zlasti za letošnje male maturante. Prijavljanje Novi trg 5. — Honorar nizek. Poučujemo tudi nemščino in italijanščino.

— Člani Pokrajinske delavske zveze morajo predložiti tekom meseca januarja 1943 svoje članske izkaznice Pokrajinski delavski zvezi, da podaljša njih veljavnost za l. 1943. Podaljšanje izkaznic bo izvršeno brezplačno. Člani iz Ljubljane in bližnje okolice naj oddajo članske izkaznice zaupnikom v podjetjih, kjer delajo, da jih ti oddajo v pisarno svojega oddelka, oziroma naj posamezni člani, kjer ni zaupnikov, prinesejo izkaznice med uradnimi urami v pisarno svojega oddelka Pokrajinske delavske zveze. Člani iz pokrajine naj predložijo izkaznice Zvezi preko občinskih sindikatov oziroma krajskih zastopnikov PDZ v Črnomlju, Logatcu, Novem mestu in Kočevju. Kjer ni občinskih sindikatov oziroma krajskih zastopnikov, naj člani svoje izkaznice pošljejo v podaljšanje po pošti.

Vrhnika

Dne 5. t. m. je obhajala tukajšnja rojakiinja, veleugledna gospa Ana Lenarčič roj. Kotnik svojo 80. letnico.

Blaga gospa se je ta dan spomnila tukajšnjih revežev in izročila občini znesek 10.000 lir, da jih razdeli med najbednejše občane. Za ta veliki dar se blagi gospe v imenu občine najpristojneje zahvaljujem z željo, da ji ljubi Bog da zdravlja in ji nakloni življenje do najvišjih človeških meja.

Pristrni Bog plačaj!

Župan: Ignacij Hren.

Novo mesto

Lep primer zvestobe. Na Novega leta dan je praznovala po vsem našem mestu znana najbolj pod imenom »Kokličeva Mica« gđ. Marija Kaplanova 30. letnico svojega zvestega službovanja. Pred 30 leti je prvič prestopila prag hotela »Koklič« kot mala služkinja — sobarica. Svoji službi in go-spodinji je ostala zvesta vseh 30 let, kar je zlasti v današnjih časih kaj redek primer. Jubilantka je bila vedno zelo skromna in varčna. Zato si je s prihranki postavila v Novem mestu lično hišico. Gospodična Mica je zelo pobožna in rada pomaga vsakomur, če le more. Zato jo pa imajo ljudje tudi radi. Doma je iz Dobriča, iz poštene krščanske družine. Zelo dolga leta je že naročnica in čitateljica naših katoliških in verskih časopisov. — Tako zvestih in poštenih poslov je danes res malo, zato človeka tak svetel primer toliko bolj preseneti. Zvesti Kokličevi Mici kličemo: Na mnoga še leta, naj Bog Vas živi!

Požar. Na novega leta dan okrog 5 zjutraj je nenadoma izbruhnil ogenj v hiši g. Beleta na Ljubljanski cesti. Zgorlelo je del ostrešja. Ogenj je nastal zaradi neprevidnosti, od peči. Tukajšnji po-kliceni gasilci so bili tekom par minut z vsem potrebnim orodjem na mestu in so ogenj hitro zadušili, tako da ni večje škode.

V Ljubljani umrli od 1. januarja do 7. januarja 1943.

Obični, 47 let, žena delavca, Pavličeva 1; Jankovič, Terezija, rojena Piznar, 62 let, delavka tobačne tovarne v pok. Draga 45; Ravnič Vincencij, 46 let, viakovodja drž. žel., Gubčeva ul. 17; Češnik Pavel, 57 let, trgovski zastopnik, Poljanska c. 13; Anžoh Uršula rojena Meršol, 85 let, zasebnica, Soteska 4; Samec Marija rojena Kompare, 21 let, vdova veletrgovca, Mestni trg 21; Lenassi Herman, 71 let, uradnik drž. žel., mehanično upokojenec, Gradska pl. 1; Widmajer Jožefa rojena Judež, 78 let, žena delavca, Galjeveva 70; Elerski Ivan, 85 let, zidar, Japljeva ul. 2; Nedemar Veloslava rojena Križnič, 44 let, žena premikalka v p. Sad-jarska ulica 3. — V Ljubljanski bolnišnici umrli: Bajc Maja, 43 let, učitelj v p. Bar-vareška steza 5; Javšek Stefan, 8 mesecev, oskrbovavec mestnega zavetišča za Božigradom; Trele Andrej, 43 let, delavec, Sv. Petra cesta 43; Sega Ivana, 44 let, šivilja, Zlebiš 10, občina Ribnica; Kandare Alojzij, 25 let, delavec, Stari trg pri Raketu; Ravnohrib Ivanka, 39 let, žena posestnika, Zaklance 7, občina Horjul; Jelnikar Maja, 33 let, šofer, Celovška c. 202; Illovac Franc, 58 let, kovar, St. Vid pri Stični; Zajt Franciška, 5 let, hči posestnika, Hrašlje 2, občina Grosuplje.

Gledališče

OPERA: Torek, 12. januarja: Zaprt. — Sreda, 13. januarja ob 17: »La Bohème«, Red. — Četrtek, 14. januarja ob 17: »Haid«, Red. — Petek, 15. januarja ob 17: »Stepa mla«, opereta. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.

Iz dela in življenja - od tu in tam

S Spodnjega Stajerskega

Gostovanje rimskega kvarteta v Mariboru. Slavni rimski kvartet je gostoval v Mariboru 5. januarja. Nastopil je v dvorani Stajerske domovinske zveze in je žel izredno veliko priznanje.

Znana skupina artistov Fratellini gostuje na Spodnjem Stajerskem. Bratje Fratellini bodo nastopili s štirimi predstavami v Celju 13. in 14. januarja.

Rekordno število porok v Mariboru. Zadnje dneve pred božičem je dosegel Maribor rekord v porokah. Vsega skupaj se je pred božičem poročilo 60 parov, predlaskim pa le 39. 50 parov se je poročilo zadnje tri dni pred božičem.

Poroke. V Celju sta se poročila Edvard Pohlin iz Celja in Katarina Lah iz Maribora, ter Alojzij Hošek iz Gradca in Zofija Satler. — V Ptujju so se poročili: Anton Polemšek in Marija Zeler, oba iz Zgornje Radgone; Herbert Lachner iz Rosenthala in Leonora Vrablic iz Ptujja; Franc Šorli in Terezija Valenko iz Ptujja. — V St. Jurju ob j. ž. sta se poročila Tomaž Jug in Alojzija Laupič, oba iz St. Ilje. — V Zussu sta se poročila Franc Salober in Ana Turnšek. V Ptujju so se poročili Jože Vidovič iz Orehovec z Ljudmilo Mauko iz Zalca, Stefan Kmetec iz Maribora z Marijo Mihelač iz Ptujja, in Johann Schermer z Dunaja z Marijo Zupančič iz Ptujja. — V Laškem so se poročili Viktor Resar iz Slane z Emo Narat iz Petrovca ter Walter Fischer z Marijo Eismann iz Laškega. — V Celju: Maksimilijan Nerad in Jerica Majerčičeva, Urban Gorjanc in Francka Božičeva, Ivan Cukjati in Terezija Dolinskova, vsi iz Celja. — Na Pragerskem sta se poročila Jakob Potočnik in Neža Gmajner.

Smrtina kosa. V Ptujju sta umrla Konrad Ramšek in Barbara Just. — V St. Jurju ob j. ž. je umrl posestnikov sin Franc Kostomaj iz Cerovca. — V Bukovju je umrl 35letni Jožef Kladnik. — V zdravilišču Dobrna so umrli: Eva Flis iz Zavrča, Jožef Mavh iz Sela pri Slovenjgradcu in Terezija Tschmein iz Gorice. — Na Vranskem je umrl Franc Weintzler, star 39 let. — V Celju so umrli: Jožefina Furlan, Ida Sakšek, Ivan Leben, Jožef Hrovatin, Frančiška Mač roj. Ratajce, Anton Rebrnak in Marija Napotnik roj. Dobnik; vsi iz Celja. Dalje Roza Vovk roj. Stante, Amalija Cestnik iz Ar-novega sela, Franc Kolarič iz Prevorj pri Sv. Križu, Jožef Unetič iz Sv. Križa, Marija Ramšak roj. Bajc iz Sv. Pankrca, Doroteja Matul iz Buč pri Gornjem Gradu, Gabrijela Vodopivec iz Toplice pri Zagorju in Frančiška Trepel roj. Hrasnik iz Polzele.

Z Gorenjskega

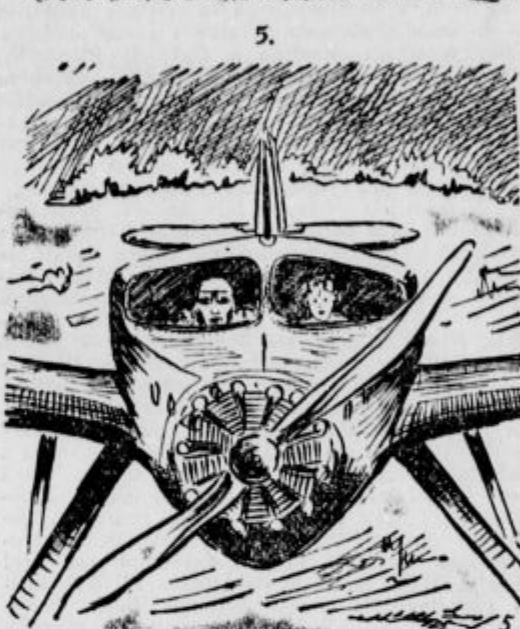
Poroke v kamniškem okrožju. V kamniškem okrožju so se poročili Janez Vavpotič z Rozo Bokalič iz Vodice, Hans Bergmeister s Floro Plöb iz Kamnika, Jože Ulčar iz Kamnika z Marijo Vrhovnik iz Komende, Janez Golob z Marijo Iskra iz Kamnika, Friderik Kokalj iz Kranja z Marijo Cerer iz Moravč, Jože Javoršek z Angelo Šmon iz Moravč, Matija Podbevšek s Frančiško Levce iz Blagovice, Janez Zore z Rozo Flerin iz Kamnika, Janez Pustotnik iz Blagovice z Angelo Kos iz Vač, Pavel Trobevšek z Marijo Stele iz Kamnika, Miha Saveri s Frančiško Seršen iz Kamnika, Ludvik Vesel s Pavlo Peterka iz Moravč, Vladislav Alešovec z Agato Hribar iz Ihana, Janez Svetlin s Frančiško Sojer iz Ihana, Janez Preklet z Justino Gradiše iz Kamniške Bistrice, Franc Malež iz Komende s Katarino Globočnik iz Cerkelj, Ludvik Juhan z Ano Liper iz Komende, Franc Novak s Pavlo Močnik iz Kamnika, Ciril Uršič z Marijo Pavlin iz Kamniške Bistrice, Viktor Grile iz St. Pöltna z Joželo Vozel iz Litije, Anton Jemec z Ivanko Ružigaj iz Podgorice, Franc Bervar z Ivanko Pirš iz Kamnika, Franc Janež z Julijo Jagodič iz Dolskega, Albin Justin z Rozalijo Sirnik iz Cernuče, Franc Podgoršek z Ivanko Rosulnik iz Vodice, Ignac Berguš iz Komende z Ivanko Koritnik iz Cerkelj, Emil Kor-nič z Ivanko Vidmar s Homca, Franc Gubanc z Ivanko Zumer iz Vodice, Matija Cerar iz Feldkirch-na z Marijo Zajc iz Kresnic, Franc Stebe z Ano Stebe iz Komende, Viktor Medved z Ljudmilo Spreizer z Vinice, Franc Zeichen iz Celovca z Vido Plesničar iz Homca, Jože Rovšek z Mihaelo Lavrin iz Dolskega, Anton Zavrl s Pavlo Kastelic iz Šmart-nega pri Litiji, Anton Levce iz Mengša z Ljudmilo Močnik iz Blagovice, Janez Hauser z Ivanko Podbevšek iz Blagovice, Stanislav Karo s Heleno Ano Marijo Toman iz Moravč in Feliks Pogačar z Ma-rijo Terezijo Horn iz Cernuče.

V Senčurju pri Kranju je umrl tajnik tamkajš-nje hranilnice. Karel Bričelj, Podlegel je srčni bo-lezni. Dolga leta je uradval v polno zadovoljnost in upravljal občinsko tehniko. Smrt je pokosila tudi triletnega sinčka posestnika Fr. Globočnika.

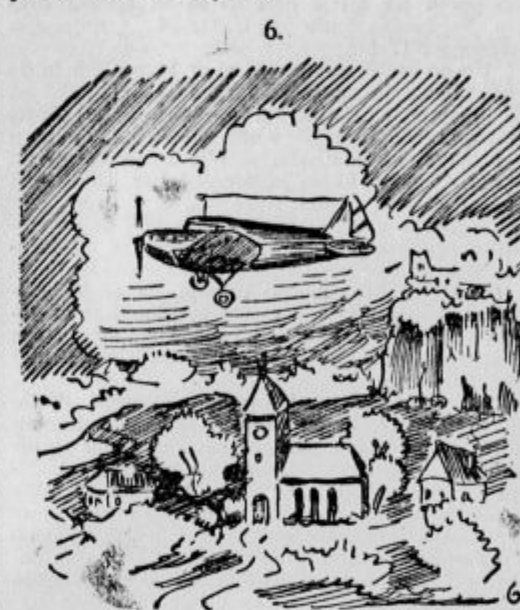
Iz Srbije

Obnova Smedereva. Dan 5. junija 1941 bo za vse čase zapisan v zgodovini obstoja in raz-voja smederevskega mesta. Tega dne je, kakor znano, prišlo do strahovite eksplozije zbranega streliva v tamošnji stari trdnjavi. Nesreča se je zgodila ravno v trenutku, ko so bile vse mestne ulice prepolne ljudi in ko je na postaji čakal na odhod vlak, prepoln šolske mladine, ki se je hotela vesela vrniti na svoje domove. Večina otrok in ljudi na ulicah in doma po hišah je našla smrt bodisi od drobecv razstrel-jenih granat, ali pa pod razvalinami podrtih hiš in poslopij. Število žrtev je doseglo število

423. Mesto samo je pa bilo skoro izbrisano z ze-meljske površine. Od 2493 poslopij in hiš, ko-likor jih je imelo pred katastrofo Smederevo, je namreč ostalo nepoškodovanih samo 25 hiš. Popolnoma porušeni hiš ali pa tako močno poškodovanih, da so jih morale pozneje oblasti porušiti do tal, je bilo 443, več ali manj poško-dovanih pa 2025. Za obnovo uničenega mesta je bil takoj ustanovljen komisariat, ki deluje še danes in vodi vsi vso akcijo za zgraditev in uredi-tev novega mesta. S pomočjo članov nemške vojske in protovoljne delovne službe so naj-prej odstranili razvaline in pokopali žrtve, med katerimi je bil tudi sin sedanega srbskega mi-nistrskega predsednika Nedića Dušan Nedić s svojo ženo in hčerko. Vse žrtve so pokopali v skupnem grobu. Njihove kosti bodo pozneje prenesli v skupno kostnico. Od državnih ura-dov je komisariat za obnovo Smedereva naj-prej popravil poslopja državne bolnišnice, okr-načelstva, sodišča, gimnazije in cerkve. Vsa teh-nična dela vodijo strokovnjaki. Za zgraditev novega mesta je arhitekt Mihajlo Radovanović izdelal tudi nov glavni regulacijski načrt za Smederevo, ki se prav nič ne ozira na prejšnje ulice in objekte ter na želje posameznikov. Načrt bo dal Smederevu možnost za nemoten razvoj za več desetletij naprej. Vsa obnovitvena dela se izvajajo iz velikega državnega posojila, ki je bilo v ta namen odobreno.

Kar brž je Tom zasedel sedež poleg pilota. Zablzel je motor in valovila je zrač-na plast. Letalo se je premaknilo, odsko-čilo — in že je plulo nad letališčem višje... višje... Tomu je igralo srce. Stefan je bil močno vesel pogumnega dečka. Zato mu bo povedal zgodbo o svojem doživljanju, kot mu je že večkrat obljubil.

V primerni višini je Stefan letalo na-ravnal. Razlagal je Tomu, kje letita. Oj, čudo! Saj je Tom tod včasih že hodil, pa je potreboval za to cele ure. Na — danes pa le nekaj minut... To pa tol — Dal Tom bo pilot! Ko sta se vrnila na letališče, so po-moščniki letalo spravili v hangar, Stefan pa je začel Tomu pripovedovati:

Drobna ljubljanska kronika

Zimskoprijetna nedelja. V soboto in nedeljo je kaj zgodaj dopoldne posijalo zim-sko sonce na mesto in okolico. Mnogi so ne-koč čutili, da sonce spet pridobiva na moči in da je nekam toplejše. V soboto je bil res prijeten dan, taka je bila tudi nedelja. V Družino. Živahen vrvež se je razvil na raznih sankaljskih in Tirolskem gozdu in tudi na Golovu. Mladina se je veselila pri-sankanju, ki je tudi miadenjsko lep sport. Bilo je nekaj manjših nesreč. Nekateri so si poškodovali noge, drugi roke. — Lepi, januarsko-mrzi dnevi so primerni za dru-žnjo. In drsali vsi vrsti, športniki in ama-terji uživajo sedaj na ledu svoje veselje. Izredno živahno je na drsališču pod Čeki-novim gradom, kamor zahaja tudi umetnica v drsanju gđ. Sonja Palmotova. Prihaja gotove ure, da trenira in se vadi v raznih baletnih plošč in v izvajanju šudovito le-čudovalcev. Umetnica ima vedno mnogo ob-čudovalcev. Izvaja razne figure in pleše ob zvokih gramofona. — Gospa, vse raspro-dano! Tako se je n. pr. 3. v soboto dopol-ne dne pritožila neka ljubljanska dama na-pram svoji znanici, ki ni mogla dobiti niti ene vstopnice za gledališke predstave. Oba gledališki sta bili popolnoma razprodani. Tudi Rokodelski oder je bil prav dobro za-rodan. Kinopredstave zasledene naravnost do zadnjega sedeža. V nedeljo so modni od-hajali na kratke sprehode v naravo, ki je bleščala od sonca. Lepo je uspela pravna pobožnost za vandalske na Aidovu. Po-božnost je bila v nedeljo popoldne v stol-nici. V Mostah so župljani z lepimi pobo-

nostmi počastili sv. Družino, ki je patron moščanske cerkve.

Čudno, a vendarle je tako! »Vihar v kozarcu«. Razumem še vedno ne, kar pred-stavljati si ne morem..., tako poroče marsi-kdo, ko prebere ta naslov. V nedeljo ob 3 bo prva predstava te komedije, katero nam je »Rokodelski oder« pripravil za prijeten oddih in razvedrilo. Pridite! Opazujemo na predprodajo vstopnic, ki bo v nedeljo od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrankova 12-1, desno.

Prvi solistični pianistični koncert v le-tošnji sezoni bo prihodnji ponedeljek, dne 18. t. m. v veliki filharmonični dvorani. Nastopil bo eden največjih sodobnih pian-istov, Gino Gorini, ki uživa sloves umetnika-pianista po vsej Evropi. Natančni spore-dniki javili. Danes pa je opazujemo na predprodajo koncert pripranega umetnika. Za-četek ob pol 7 zvečer. Vstopnice v knji-garni Glasbene Matice.

Ponesrečenec v Ljubljani. Nereada ni-koli ne počiva. Še vedno je največ poškodb zaradi padev po stopnicah in na cesti. Loize Jenko, 45letni strojnik, je padel po stopni-cah in si zlomil levo roko v ram. — Ista ne šeno zaprednika drž. železnice, ki je pri-paden dobila hujše nožranje poškodbe. — Miha Janželi, 40letni delavec, je padel in si hudo ranil desno nogo. — Marija Zagar-jeva, 16letna hčerka anazilke, se je usekala v levi palec, ko je cepila drva. — Železnič-ar, 48letni Luigi Silvestri, se je s paro-bude oparil po obrazu.

navzdol. — Sobota, 16. januarja ob 17: »Beg iz seraja«, Premiera. Red. Premiera.

V soboto 16. t. m. bo premiera Mozar-tove opere: »Beg iz seraja«. Mozart je na-pisal to delo v času svoje zaroke s Kon-stance Webrovo, po kateri nosi glavna ženska partija te opere svoje ime. Značilno je za to oporo iz rokokoja, da vsebuje orien-talske motive. Tu je uporabil Mozart prvo tolkala za karakterizacijo perzijskega oko-lja. Vsebinska opora kaže, kako ugrabi za-ljubljeno s pomočjo sluge svojo zarotko in njeno splatično iz seraja, kjer živi kot sultanovi jenetni. Delo bo dirigiral A. Nef-fat; režija in scena: C. Debevec; zborovodja: R. Simoniti.

DRAMA: Torek, 12. januarja: Zaprt. — Sreda, 13. januarja ob 17:30: »Oče«, Red. Sreda. — Četrtek, 14. januarja ob 17:30: »Pri-mer dr. Hirnca«, Red. Četrtek. — Petek, 15. januarja ob 17:30: »Poročno darilo«. Izven. Delo znižane cene, od 12 lir navzdol. — So-bota 16. januarja ob 17:30: »Deseti brate«. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

Naznanila

ROKODELSKI ODER. Nedelja, 17. ja-nuarja ob 5 popoldne: »Vihar v kozarcu«. Predprodaja vstopnic na dan predstave od 10 do 12 in dve uri pred predstavo v dru-štveni pisarni, Petrankova 12-1, desno.

RADIO. Torek, 12. januarja: 7.30 Ope-ratna glasba. — 8.30 Napoved časa: poročila v italijanščini. — 12.30 Ploščo. — 12.30 Poročila v slovenščini. — 12.45 Napeli in romane. — 13.30 Napoved časa: poročila v italijanščini. — 13.35 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboro-ženih Sil v slovenščini. — 13.10 Koncert ra-dijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sija-

nee. — Pisana glasba. — 14. Poročila v ita-li-janščini. — 14.10 Pisana glasba. — 14.20 Go-lalni orkester vodi dirigent Angelo. — 15. Poročila v slovenščini. — 17. Napoved časa: poročila v italijanščini. — 17.10 Pet minut gospe X. — 17.15 Klasični orkester vodi dirigent Manno. — 19. »Govorimo italijan-sko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben. — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Lahka glasba. — 20. Napoved časa: poročila v ita-li-janščini. — 20.20 Komentar dnevnih dogo-dkov v slovenščini. — 20.30 Izbor napoved iz Lombardijeve opere »Gospa iz Tebe; orke-ster in zbor vodi dirigent Gallino. — 21.15 Koncert sopranistke Ksenije Kušej. — 21.35 A. Nicotera: Pogovor s Slovenci — pred-a-vanje. — 21.45 Pesmi za vse okuse vodi di-rigent Segurini. — 22.30 Pisana glasba. — 22.45 Poročila v italijanščini.

LEKARNE. Nočno službo imajo le-karne: mr. Sušnik, Marjtin trg 3; mr. Den-kljanskič, Gosposvetska 4; mr. Bohinec ded., Cesta 22, oktobra 31.

Poizvedovanja

Dne 11. t. m. je našel Jože Zupančič usnjeno damsko rokavico pri strelišču na Dolenski cesti. Dobi se: Ižanska c. 129. Našli so se 3 ključki na obroču na Vi-dovdovski c. Dobilo se v škofiji pri vratarju. Zgubljen je bil šop ključev (5 kom.). Poštenega najditelja prosim, da jih odda proti nagradi v česalnem salonu Gjud Aleksander, Kongresni trg 6. Izgubila se je v soboto na Štitskem trgu zelenkasta legitimacija glasbe, se na-ime Trošt. Prosim najditelja, naj jo odda proti nagradi v Bezenškovi ulici 32 ali v upravi »Slovenca«.

**Najstarejše špedicijsko podjetje
v Ljubljanski pokrajini**

Ustanovljeno
1876

R. Lanzinger - Ljubljana

Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili

Lastno konces. carinsko posredništvo. Konces. javna skladišča
z direktno zvezo s progo državnih železnic. — ZASTOPSTVO
v vseh trgovskih in industrijskih centrih tuzemstva in inozemstva

Brzjavni naslov: RANZINGER — Telefon št. 20-60 in 31-60

Mali oglasi

Suhe gobe

in sveže pomaranče pro-
daja Gospodarska zveza
v svojem skladišču na
Bleisovci cesti 29.

Šivalni stroj

popolnoma nov, pogrez-
ljiv z okroglim čoln-
kom, prodam. Pred sko-
fijo 19 — hišnica.

Ugodna naložba kapitala
je priložnost nakup par-
cel v najbližji periferiji
Ljubljane, blizu cestne
železnice v izmeri 240 do
760 m². — Vsa pojasnila
daje Prištavec Franjo,
realitetna pisarna, Ljub-
ljana, Cesta Ariella Rea
št. 3.

Umetniške predmete.

pohištvo, slika, drobne
predmete, kupim in pro-
dam. — Umetnost, Kolo-
dvorska ulica 80.

Za vedno nas je zapustil naš ljubljani
sopro, stari oče, gospod

Ladiha Jožet

žel. zvan. v pok.

v nedeljo, dne 10. januarja 1943, ob 10.
previden s tolažili svete vere. — Pogreb
bo v torek, 12. januarja 1943, ob pol 4
z Zal. iz kapele sv. Jožefa k Sv. Križu.
Ljubljana, Bistrica, dne 10. januarja 1943.

Zalujoči:
Franciška, soproga, Franciška Erber,
vnukinja, Matevž Ladiha, brat in ostalo
sorodstvo

Zahvala

Prisrčno se zahvaljujemo za vse iskrene izraze sočutja in počaščenja ob boleči
izgubi naše ljube mame, gospe

Marije Samec

ki je tako kmalu sledila našemu nepozabnemu očetu v lepše življenje.
Sveta maša zadušnica za ljubo pokojno bo darovana v četrtek, 14. januarja 1943,
ob pol 8 zjutraj v stolnici.

Ljubljana, 7. januarja 1943.

Samčevi

Umrli nam je v nedeljo, dne 10. januarja
naš zlati atek, mož, brat, stric in svak,
gospod

Albin Razpotnik

šolski upravitelj

Pogreb bo v torek, 12. januarja 1943,
popoldne iz Semiča k Sv. Duhu.
Priporočamo ga v tiho molitev.

Semič, Ljubljana, dne 11. januarja 1943.

Neutolažljiva žena, hčerka,
sestra, brat in ostalo sorodstvo

Po kratkem trpljenju nas je v 80. letu starosti za vedno zapustil naš ljubljani
dobri oče, stari oče, tast in stric, gospod

Karel Ravnikar

služitelj finančne direkcije v pokoju

Na zadnji poti ga homo spremili v torek, dne 12. januarja 1943, ob 4 popoldne
iz kapelice sv. Andreja na Zalah, na pokopališče k Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica bo darovana v petek, 15. januarja ob 7 zi. pri sv. Jakobu.

V Ljubljani, dne 10. januarja 1943.

Zalujoče rodbine: RAVNIKAR, ŠIRCA, DEŽMAN, KODRAN

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretrpljivo vest, da nas
je naša zlata mamica, oziroma hčerka, sestra in svakinja, gospa

Ivica Klemenčič

danes po daljši, težki bolezni, previdena s sv. zakramenti, za vedno zapustila.
K večnemu počitku spremimo našo nepozabno pokojnico v torek, 12. jan. 1943,
ob 3 pop. z Zal. iz kapelice sv. Kristofa, na pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani.
Ohranite našo ljubo, nesrečno Ivico v lepem spominu!

Rake, Ljubljana, Št. Vid, Beograd, Padova, dne 10. januarja 1943.

Vukica, hčerka — Josipina, mati

Joško, brat, Albina Traven, Ida Naumović, Nada Zuccato, sestre
Rodbine: Klemenčič, Traven, Naumović, Zuccato

K svojemu Stvarniku po večno plačilo, je odšla, po dolgem trpljenju, naša pre-
dobra mati, gospa

Antonija Češnovar
roj. Dvorsky

Pogreb ljube pokojnice bo v torek, dne 12. januarja 1943, ob pol 3 popoldne
iz kapelice sv. Jakoba na Zalah.

Molite zanjo!

Ljubljana — Renici — Monja

Janko, mož — Janez, Saško, sinova

TOMAŽ POKLUKAR:

BELE ZVEZDICE

Matevža je prav ta vsakdanost kaj
kmalu ozdravila. Nič več ni sanjal o
skrivnostni podobi mesta pod gradom.
Je tudi marsikaj senčnatga v tej veliki
človeški naselbini; to so tisti, na pol izo-
braženi gospodiči, ki nosijo svoje glave
pokonci in razkazujejo brata osla v bo-
gati obleki; to so krme, ki so na glasu
po slabem vinu; to so falirani študentje,
ki so ves dan na ulicah in prodajajo vse,
kar imajo — svoj dolgčas; to so možički,
ki postanejo sitni ali otročji, kadar se
naberejo svojih četrtink; to so ženske, ki
opravljajo — in dame, ki skrbijo za svoje
plemenite mačke.

Mesto je lepo le tedaj, kadar hrepeniš
po njem in ko ga gledaš od daleč, da ne
vidiš podrobnosti, da ne čuješ operete
vsakdanjosti.

Matevž ni bil prav nič razočaran, ko
mu je tožila Majda o težavah, ki jih ima
doma. Saj to je vedel, da se bo trgovec
Vorina upiral, da bi dal svojo hči na
kmete.

Ali ga bo morala Majda ubogati? Če
bi bila edina hči, bi se dalo o tem
govoriti; tako pa, pet jih je v hiši, pa
bodo eno že pogrešali. Zgodilo se bo,

kakor bo hotela Majda: če bo vztrajala,
bo postala njegova žena, če si bo premi-
slila, pa ne bo.

»Ko bom imel diplomu v Žepu, bom
govoril z očetom,« ji je povedal odločno.
»Nikamor se nama ne mudi, zakaj ti ra-
biš časa, da si boš vse od začelka do
konca premislila, tvojim doma pa bo tudi
šlo v glavo, da kmetija ni beračija.«

»Ah, če ne bi bil tako svojeglav, bi
šlo vse tako lepo gladko,« mu je očitala.
»Duša draga, ne gre za svojeglavost;
so dolžnosti, ki jih lahko obračšaš kakor
ponoščeno obleko, so pa tudi take, ki za-
hitevajo čelga človeka. Če ne bom jaz
odvetnik ali kaj podobnega, bo to moj
sin, če bo hotel. Stvar se bo samo pomak-
nila za en rod naprej.«

»To mi moraš obljubiti, da bova dala
vse otroke v šolo,« mu je dejala, kakor
da jo že sedaj skrbi, kaj bo z njimi.

»Vse bova dala v šolo, če bo božja
volja taka. In boš videla, da se bodo pu-
lili za to, kdo bo prevzel doma. Poglej
tele roke: krepke so in trpežne, pa bodo
zalegle toliko, kot so očetove in dedove.
To, kar je v glavi, pa ne bo plesnilo; še
nikoli ni škodovalo posestniku in lesne-

mu trgovcu, če dela tudi z glavo. Marsi-
kateri stroj bo še zapel pri Andraževih
in bo delal za pet ali deset parov rok.
Česar ne bom mogel sam, bom dosegel
s pomočjo zadrge. Samo zdravja je treba
in pameti.«

Majda ga je še spraševala, kako misli,
če bosta lahko kupovala knjige, če bosta
šla kdaj v mesto in če se ne bodo ljudje
norčevali, če jo bodo videli kdaj v smu-
čarskem dresu.

»Zemlja ni skopa in gozd tudi ne, če
ima pridne ljudi okrog sebe. In kdor
opravi svojo dolžnost, si lahko privoščijo
tudi smuči, pa še marsikaj drugega, če
hoče in zmore.«

Nekoč, ko je bil posebno dobre volje
ji je celo obljubil, da ji bo postavil kop-
palnico, pa še več: domačo parno kopel
ali sauno, o kateri ji je bral, da jo imajo
na Finskem pri vsaki kmečki hiši. To je
bilo za Majdo bodrilno: imela bo kopal-
nico, po vrhu pa še kmečko sauno, ka-
kršne ni v mestu.

Ali ji je Matevž preveč obljubil? To-
lažil se je, da ne, zakaj po naravi je bil
podjeten, na gruntu pa se je tudi poznalo,
da so mu štirje rodovi posvetili svojo
moč, pamet, podjetnost... vse svoje zdra-
vo življenje.

Med Andraževimi ni bilo pijancev in
tudi ne malodušnežev. Doslej je šlo na-
vzgor, tudi vnaprej ne sme iti po ravnem.

Začelo je deževati. Matevž je sedel
spet pri knjigah in se pripravljaj za iz-
pite; Majda pa je sedela doma in pletla
za zimo. Na trgu je bilo le še malo ove-

lega grozdja, videl si pa zato tem več
dišečih jabolk, hrušk, orehov, kostanja in
drugih dobrot letine.

V klubu so spet začeli z jesenskimi
gozdni teki in z gimnastiko za smuča-
nje. Tu pa tam je bil tudi Matevž med
njimi. Kadar koli je čutil kipeče sile, ki
hočejo sprostitve, je vzel tekalne čevlje
ter se sprelataval s fanti okrog Šišenske-
ga hriba. Lahko bi krenil v krmo, sre-
bal četrtinke in si prižgal cigarete, kar
bi ga telesno umirilo, toda to se mu je
zdelo nečedno. Tekmoval res ne bo več,
vzpodbudno pa je vedeti, da bi še lahko,
če bi hotel.

S tekači je šel samo tedaj, kadar ga
je arbelo v mišicah, z Majdo pa je bil
marsikdaj na sprehodu.

Eno leto je šele od tega, ko sta veliko
hodila in oblikovala svoj svet; letos gra-
dita čisto novega. Bliža se spet doba ad-
ventnih belih zvezdic, vendar ni časa za
mekho, otožno čustvovanje. Matevž mora
konfati izpite, Majda pa bo morala v go-
spodinjko šolo. Ko bo prišel čas smuča-
nja, se bosta veselila snega in bosta mi-
slila drug na drugega: Majda na klancih
po Golovcu in Rožniku, Matevž pa doma
pri Sv. Lovrencu.

»Čez zimo se bova z očetom o vsem
pomenila in na pomlad bodo prišli zi-
darji. Dve sobi bodo uredili samo za naju.
Okna bodo povečali, da boš videla zju-
traj vso dolino tja do vrhov Kozjaka na
nasprotni strani. Ko se bodo vrnila la-
stovnice in pletle gnezda v svilih, bom
uredil še vrt, kjer bo toliko cvetja, da

bo dišal ves breg. Ko bom videl, da je
vse lepo in vse pripravljeno, bom prišel
še enkrat k tebi in te vprašal, če hočeš
z menoj.«

»Matevž, sem ti že davno povedala, in
je grdo, da tako govoriš!«

»Bom vprašal očeta, sem hotel reči.«

»Boš hud, če bo okleval?«
»Teda bom vprašal še tebe. In če me
ne boš odbila, ti bom kupil vojni listek
do Sv. Lovrenca, več pa ne boš rabila.
Večerja bova že doma.«

»Ne, brez vsega me ne bo pustil od
doma,« se je bodrila. Težko bi ji bilo, če
bi morala praznih rok k Andraževim. Bi
pa šla, zakaj Matevžu je dala besedo.

»Srce boš vzela s seboj in roke, vse
drugo bosta dala Bog in naša dobra
zemlja.«

Ne, Matevž ni nikoli mislil na doto.
Bil je tak, da je bil očnice bolj vesel kot
cekinja. Rad pa jo je poslušal, svojo Maj-
do, kadar je govorila o svojih prednikih
in sorodnikih. To je čutil in vedel, da ne
bodo otroci samo njeni in njegovi, da bo
doto oživel v njih tudi značaj ljudi, ki že
davno spijo pri Sv. Križu ali pri Sv. Lo-
vrencu. Zdrava kri in zdrav rod, to jo
dota, po kateri hrepeni Matevž.

O tej doli lahko razmišljaš, prešteti ali
dognati pa je ne moreš. To doto samo
čutiš: že dejstvo samo, da ima Majdo tako
rad, je Matevžu poročstvo, da je le ona
tista, ki mu je odbrana za življenjska
družico. Dobri Bog je namreč človeka ta-
ko ustvaril, da mu je dal marsikaj slutiti
in čutiti, česar ne dožene z razumom.

Svojim cenj. odjemalcem in prijateljem

srečno novo leto

FRANJO MEDIC

tovarne olja, lakov in barv

Ljubljana

Srečno in veselo novo leto želim svojim cenjenim strankam in se priporočam še nadalje

ALOJZIJ ZIDAR

kovaški in podkovski mojster
Ljubljana, Jegličeva ul. 15

Srečno novo leto želi vsem svojim odjemalcem

BRECELNIK ALOJZIJ
mesarija

Ljubljana, Celovška c. 93

ANTON SFILIGOJ

LJUBLJANA

Frančiškanska ulica 1

Srečno novo leto

vsem cenjenim odjemalcem,
prijateljem in znancem želi

IVAN N. ADAMIČ

prva kranjska vrvarna

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 31

Srečno in veselo novo leto želi

cenj. odjemalcem, prijateljem in znancem

KOSTA ANTON

krojaški atelje

Ljubljana, Pražakova 3

JANČIČ IVAN

pleskarstvo - soboslikarstvo

Ljubljana, Celovška cesta 67

Svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem

želi srečno in blagoslovljeno novo leto

elektrotovrdka

A. VERBAJS - LJUBLJANA

Srečno,
mir in blagoslov
v novem letuZALOŽNIŠTVO
„NASHA KNJIGA“

Srečno novo leto 1943

želi svojim cenjenim gostom in prijateljem

KAVARNA »EVROPA«

v Ljubljani

ANTON TONEJC

TVRDKA

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA

Ulica 3. maja 7

želi vsem svojim naročnikom,
odjemalcem in prijateljem

LJUDSKA KNJIGARNA

V LJUBLJANI — PRED ŠKOFIJO 5
IN NJENA PODRUŽNICA MIKLOŠIČEVA C. 5

SORTIMENT - PAPIRNICA

Zahvaljujemo se vsem našim
cenj. odjemalcem za dosedanje
naklonjenost ter jim želimosrečno
novo leto

KNJIGOVEZNICA

LJUDSKE TISKARNE

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/II.

Srečno
novo leto

ELHOMAJ - J. Slejko

stroji za obdelavo lesa

želi

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA 3

SREČNO NOVO LETO želim svojim cenjenim odjemalcem

Železnina Koutny - Cerne Jože

Ljubljana, Celovška cesta 59

A. KAJFEŽ

urar

Ljubljana, Miklošičeva cesta 14

Srečno novo leto želi vsem svojim odjemalcem
in prijateljem

BASTAR FRANC

splošno strojno mizarstvo

Kočevje

Srečno in veselo novo leto

vsem svojim cenjenim odjemalcem, znancem in prijateljem želi

JOŽE KLANJŠČEK

trgovina z usnjem in kožami

LJUBLJANA — Levo dvorišče »Figovec«

A. Fogazzaro:

80

Palača ob jezeru

Videla ga je popolnoma mirnega in zadovoljnega. Saj si ni mogel niti od daleč predstavljati tajno bol svoje hčerke.

»Ste mu kdaj govorili o verskih vajah?« jo je tiho vprašal duhovnik.

»Naravnost nikoli,« mu je prav tako tiho odgovorila Edita. »Spoved mu je tako odvratna. Spremljal me je parkrat v cerkev, ko sem šla k spovedi, a je bil potem tako žalosten in mrk. Ubogi oče! Kako hudobne tovariše je imel, da so tako zagrenili njegovo srce. Niso mu ga sicer pokvarili, a napolnili so mu dušo z nizkotnimi predsodki.«

Cerkovnik je stopil na vrt. Pozdravil je župnika in odšel po cerkvene ključke. Župnik se je poslovil od Edite, ki je še obsedela na obzidju. Komaj je ostala sama, jo je prevzela moreča žalost. Ljubila je, a se je odpovedala tej ljubezni. Vendar pa se ji je zdelo, da je šele zdaj popolnoma zgubila Silla, ko se je ta vrnil v Palačo k Marini. Nekoliko minut pozneje so se v tistem mraku oglasili zvonovi. Editi se je zdelo, da kličejo: »Zbogom, sladka ljubezen, blažena mladost!« Vrnila se je v hišo, a tudi tja jo je zasledoval glas zvonov. Odšla je v očetovo sobo in zaprla okna. Čutila se je bolj mirno. Začela je urejevati očetovo obleko in mu odgrnila posteljo. Vse je delala z neko materinsko skrbnostjo. To delo jo je popolnoma umirilo. Nenadoma je zaslišala Marto, ki jo je klicala. Vprašala jo je, če želi, da odideta skupno v cerkev.

Dospeli sta v slabo razsvetljeno cerkev prav v trenutku, ko je župnik stopil pred oltar. Edita se je zatopila v molitev, a kmalu so njene misli krenile drugam. Vrnila se je k izletu, na katerem jo je Marina vprašala o Silli, ji pripovedovala o bratrancu in ji razlagala svoje mnenje o zakonu. Spomnila se je na njene besede: »Če boste kdaj slišali govoriti zoper mene, spomnite se tega večera.« Nato se je v mislih sprehajala v Milanu s Sillom in ga poslušala, ko ji je govoril o Marini in Italiji posvetilo, ki ga ji je napisal v knjigo. Tako je bila zatopljena v svoje misli, da ni opazila, da je pobožnost minila. Seje ko ji je nekdo položil roko na ramo, se je zdrnila. Bil je oče. »Pravkar sem se vrnil,« ji je zašepetal. »Zelish, da ostanem nekaj časa tu s teboj?« »Da, očka. Gotovo si utrujen. Sedj.«

Tudi sama je sedla in vzela njegovo roko med svoje. Steinegge je nekaj časa molčal, nato pa je dejal boječe:

»Je že končano?«

»Da, očka. Me hočeš počakati zunaj?«

»Ne, ne. Ali bi ne mogla moliti skupaj?«

Stisnila mu je roko.

»Govori ti,« ji je dejal.

»Misli na meter,« je odvrnila Edita. »Naj ona govori Bogu za naju, naj ga prosi razsvetljenja in miru za naju obe. Naj mu pove, da iz sreča odpuščava vsem tistim, ki so nama prizadejali kaj zlega. Kajne očka, da odpustiva prav vsem?«

Steinegge ni odgovoril. Njegova roka je trepetala med njenimi.

»Reci da, oče. Saj sva zdaj tako srečna.«

»Oh, Edita! Če bi šlo za tiste, ki so storili kaj hudega samo meni!...«

»Vsem, oče, vsem.«

»Potrudil se bom.«

Cerkve je bila prazna. Cerkovnik je že zaprl stranska vrata in župnik je prihajal po sredi cerkve. Oče in hči sta stopila iz klopi in odšla skupaj z njim. Na pragu je Edita za hip obstala.

»Kako je tepla,« je vzkliknila.

Nebo je bilo jasno in zvezde so migljale na nebu. Vel je rahel veter. Grmovje na pobočju hriba za cerkvico je šumelo.

»Škoda, da ni meseca,« je pripomnil Steinegge.

»Kaj je novega v Palači,« je čez nekaj časa vprašal župnik.

»Grofu je nekoliko bolje. Zdi se, da snočnji napad ni imel hujših posledic.«

»Edita, ta hiša, ta hiša!« je vzkliknil Steinegge, ko je župnik odšel.

Naredil je nekaj korakov naprej, dvignil roke in mahal z njimi po zraku.

Edita ni spregovorila, dokler nista prišla do župnišča.

»Mislija sem, da vas sploh ne bo več,« je dejala Marta, ko jima je odprla vrata. »Kako je gospodu grofu?«

»Nekoliko bolje. Ali greva še nekoliko na sprehod, Edita?«

Deklica je prikimala. Krenila sta proti vasi.

Steinegge je začel pripovedovati o svojem obisku v Palači, kjer je videl grofica Fosko in Ivanko. Preden ga je pozdravila, je grofica vzkliknila: »Zdaj je prišel pa še tale!« Ko pa je pozneje zvedela, da se je nastanil v župnišču, je bila silno prijazna.

Edgar Wallace:

44

Skrivnost skrivljene sveče

Roman

»Kdo?« ga je izzivajoče vprašala.

»Sumim, da se je vrnila vaša mati,« je odgovoril.

Njen lep obraz je spreletel ironičen nasmešek.

»Moj Bog, Tommy,« je rekla kakor vnevoljena, »ali mislite, da bi mogla obdržati mamo kje v predmestju, ne da bi vi o tem obvestili vsega sveta?«

»O, vi mala nehvaležnica!« ji je rekel.

Prišla sta do whitehallske straže na konjih in se je poslovil.

»Če spada to v vaš poklic,« mu je rekla, »bi morali napraviti svojo dolžnost in ustaviti za trenutek promet, da bi mogla čez cesto.«

»Da bi ustavil promet, draga moja?« je ugovarjal.

»Seveda,« je odvrnila užaljeno, »saj ste policist.«

»Samo kadar sem v uniformi,« ji je rekel in jo urno vodil čez cesto.

Ko se je vrnil v mračni whitehallski urad, je bil drug človek, človek s srcem, ki je plalo in kipelo od veselja in ponosa, ker je našel najdragocenejši zaklad življenja.

XVIII.

T. Ks. je sedel za pisalno mizo, podpiral glavo z rokami in bil slabe volje. Čeprav je bila zadeva, ki jo je reševal, težka, je vendarle hitro skočil naproti gospodični, ki jo je smehljajoče privedel Mansus, ves nenavadno slovesen in skrivnosten.

Belinda Mary je ta dan kar žarela. Oči so se ji nenavadno veselo lesketale.

»Nekaj posebnega vam imam povedati, a ne vem, kako naj bi začela,« je rekla.

»Začeli ste izvrstno,« je menil T. Ks. in ji odvzel mes.

»O, res je nekaj izrednega,« je živahno poudarila, »nekaj tako čudovitega, da kaj takega niste nikdar slišali.«

»No, se bomo za to posebnost temeljito pozanimali,« se je ljubeznivo pošalil T. Ks. »Ne, ne, ne šalite se,« ga je prosila. »Zdaj res ne vem, kako bi povedala, a je nekaj, kar vas kratkoma...« Premolknila je, iščeč primerne izraze.

»Spravi iz kože,« je menil T. Ks.

»...ob čemer boste kar ostrmeli,« je nato rekla in slovesno potrdila z glavo.

»Opozarjam vas, da imam vedno toliko stvari, ob katerih moram strmeti,« je rekla smeje se.

»Sicer pa, kdor pozna vas, ne more strmeti nad ničemer več.«

»To pa je lahko zelo, zelo ljubezniv poklon, ali vsaj velika, velika vljudnost,« mu je previdno odgovorila.

»Sprejmite mojo izjavo kot zelo, zelo ljubezniv poklon,« ji je smeje se odgovoril. »Zdaj pa na dan z zgodbo!«

Belinda Mary je odločno odmajala z glavo.

»Ne morem vam nič povedati,« je rekla.

»Zakaj potem takem, vraga, začnate?« je bil upravičeno hud.

»Prav zato, ker sem hotela povedati, da nekaj vem.«

»Moj Bog,« je zamrmral, »vi gotovo vse veste. Belinda Mary, vi ste res najčudovitejša deklica.«

»Sedel je na rob naslanjača in ji položil roke na rame.«

»Zakaj ste bili slabe volje, ko sem vstopila?«

»Nič, nič takega. Ali ste slišali, da bi o kom govoril? O Johnu Lexmanu?«

»Pritrdila je in T. Ks. je opazil, da se je živahnost njenih oči skalila.«

»Ali vam je slabo? Se ne počutite zaradi česa dobro, kaj ne?« jo je zaskrbljen vprašal.

»Ne delajte se neumnega,« mu je odgovorila, »nadaljujte in mi povejte kaj o gospodu Lexmanu.«

»Pripravljala se na pot v Ameriko,« je nadaljeval T. Ks., »a preden odide, bi rad imel še neko predavanje.«

»Predavanje?«

»Čudno se vam zdi, kajne? A vendar hoče predavati.«

»A zakaj?« je vprašala.

T. Ks. je napravil obupno kretnjo.

»To je skrivnost, ki mi ostane zastrta, razen če...« Stisnil je ustnice in zamišljeno gledal gospodično.

»Včasih,« je nadaljeval, »bije človek v svoji notranjosti hud boj med svojo boljšo naravo in med podlo in vsakdanjo poslovno. Tako ima tudi mene zdaj, da bi šel poslušati predavanja Johna Lexmana, z druge strani pa me nekaj odbija.«

»O tem bova govorila pri obedu,« je rekla gospodična in ga odvedla iz sobe.